

Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristölupa ja toiminnan aloittamislupa, Vihti (Dnro ESAVI/10088/2023)

Vihdin Vesi kiittää tilaisuudesta antaa kirjallinen selitys hakemuksesta annettujen täydennettyjen lausuntojen johdosta.

Vihdin Vesi antaa selityksen jokaisesta lausunnosta erikseen. Lausunnossa esitetty näkemys on kirjattu tähän selitykseen **lihavoituna ja kursivilla**.

Siuntion kunnanhallitus

1. Siuntion kunta katsoo, että lupahakemus tulee käsitellä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti (lausunnon kohta 1).

Hakijan ensimmäisessä selityksessä esittämät muutokset vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin (vesienhoitolaki, 1299/2004) ja ympäristönsuojelulakiin (527/2014) ovat tulleet voimaan 1.1.2025. Laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (996/2024) eikä laissa ympäristönsuojelulain muuttamisesta (997/2024) ole annettu erillisiä siirtymäsäännöksiä, joilla mainitusta voimaantulopäivästä olisi hattu poiketa. Lakeja on alettu kaikilta osin soveltaa niiden voimaantulopäivästä.

Hakija tiedostaa, että ympäristölupaharkinnassa sovelletaan lähtökohtaisesti hankkeen vireilletulohetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä, mutta esittää että yllä esitetyillä muutoksilla on kansallinen lainsäädäntö saatettu vastaamaan voimassa olevaa oikeustilaa. Hakija pyytää, että asiassa sovelletaan edellä mainituilla laeilla (996/2024 ja 997/2024) muutettuja vesienhoitolakia ja ympäristönsuojelulakia. Jos asiassa noudatettaisiin vireilletulohetkellä voimassa ollutta lainsäädäntöä, jouduttaisiin soveltamaan EU-tuomioistuimen päätöksien sisältämiä tulkintoja EU-oikeuden sisällöstä. Hakijan näkemys on, että muutoksilla sääntely on saatettu paremmin vastaamaan EU-oikeuden nykyistä tulkintaa sitovista ympäristötavoitteista ja se ilmentää lainsäätäjän tahtoa.

2. Lausunnon mukaan Vihdin Veden kanta olisi, että ympäristönsuojelulainsäädäntöä tulisi tulkita niin, että huonompikuntoisiin vesistöihin voidaan laskea huomattaviakin määriä päästöjä, kunhan päästöjen määrä ei kasva nykytilasta (lausunnon kohta 1).

Hakija haluaa korostaa, että se on hakemuksessaan (mm. hakemuksen liite X), sen täydennyksissä ja lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin antamissaan selityksissä lähtenyt siitä, että lupaharkinnassa sovelletaan jättoaikaan vakiintuneen oikeuskäytännön periaatteita ja tällä hetkellä myös vesienhoitolain ja ympäristönsuojelulain säännöksiä ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisen merkittävän ympäristön pilaantumisen arvioinnissa. Hakija on perustanut arvionsa siitä, ettei luvanmukainen toiminta aiheuta ulkopuolisen asiantuntijan tekemiin

vesistövaikutusarvioihin perustuen tällaista merkittävää pilaantumista. Hakija ei siis ole esittänyt kantanaan, että ympäristönsuojelulainsäädäntöä tulisi tulkita kuten lausunnon antaja on väittänyt. Hakija on lisäksi toiminnassaan noudattanut Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksen 22 kirjauksia tehdessään selvityksiä toiminnan tehostamisesta. Kyseisen lupamääräyksen sisältöä on käsitelty selityksen kohdassa 3.

3. Lausunnon mukaan Vaasan hallinto-oikeus on vuoden 2009 päätöksessään yksiselitteisesti linjannut, että Karhujärven huonon kunnon vuoksi Siuntionjoen vesistön käyttö Vihdin jätevesipuhdistamon purkuvesistönä tulee lopettaa jäteveden puhdistustehosta riippumatta. Lausunnon mukaan päätöksen toimeenpanoa on eri syistä siirretty jo yli 15 vuotta, mikä on sinällään jo kohtuutonta (lausunnon kohta 1).

Vaasan hallinto-oikeus ei tuomiossaan (24.6.2009, n:o 09/0213/1) yksiselitteisesti linjannut, että Siuntionjoen vesistön käyttö Vihdin jätevesipuhdistamon purkuvesistönä tulee lopettaa jäteveden puhdistustehosta riippumatta, kuten lausunnossa on sanottu. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään muuttanut Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräystä 22 niin, että se on mahdollistanut selvityksen tekemisen käsiteltyjen jätevesien johtamisesta Siuntionjoen vesistöön niin, etteivät jätevedet lisää purkupaikan alapuolisessa uomassa ja vesistössä haitallisten aineiden pitoisuuksia (taulukko 1).

Vihdin Vesi on toimittanut vaaditun selvityksen sekä ympäristöluvan määräysten mukaisesti v. 2016 hakemuksen ympäristöluvan tarkistamiseksi, jonka myötä lupamääräystä 22 on jälleen muutettu taulukossa 1 esitettyyn muotoon (ESAVI 17.12.2019, dnro ESAVI/11726/2016). Lupamääräyksellä on veloitettu tekemään suunnitelma puhdistettujen jätevesien johtamisesta muualle kuin Siuntionjoen vesistöön. Suunnitelmassa on myös veloitettu esittämään toimet, joilla Siuntionjoen vesistöön kohdistuva jätevesien aiheuttama kuormitus vähenee nykyisestä siten, ettei sillä ole merkittävää haitallista vaikutusta vesistössä purkupaikan alapuolella, mikäli suunnitelman yhtenä tuloksena on, ettei jätevesiä voida kohtuullisin kustannuksin vesistövaikutukset huomioiden johtaa muualle kuin Siuntionjoen vesistöön. Tämän suunnitelman hakija on toimittanut aluehallintovirastoon.

Hakija on siis koko ajan toiminut Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksen 22 mukaisesti.

Taulukko 1. Lupamääräyksen 22 muutokset Nummelan nykyisen jätevedenpuhdistamon ympäristölupien ja päätösten mukaan (luvat ja päätöksen on toimitettu hakemuksen liitteenä 4).

Lupa tai päätös	Lupamääräys 22
Ympäristölupa 21.9.2007, dnro LSY- 2006-Y-350	Luvan saajan on huolehdittava siitä, että jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön voidaan lopettaa mahdollisimman nopeasti ryhtymällä johtamaan ne hankkeilla olevaan Espoon uuteen puhdistamoon tai muulle, Siuntionjoen vesistöä paremmin tarkoitukseen soveltuvalla purkualueelle.
Vaasan hallinto-oikeus 24.6.2009, n:o 09/0213/1 (muutokset kursivilla)	Luvan saajan on huolehdittava siitä, että jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön voidaan lopettaa mahdollisimman nopeasti ryhtymällä johtamaan ne hankkeilla olevaan Espoon uuteen puhdistamoon tai muulle, Siuntionjoen vesistöä paremmin tarkoitukseen soveltuvalla purkualueelle. <i>Luvan saajan on 31.12.2011 mennessä tehtävä ja toimitettava Uudenmaan ympäristökeskukselle selvitys mahdollisuuksista johtaa jätevedet muualle kuin Risubackajokeen. Mikäli selvityksen perusteella ilmenee, että ei ole mahdollista johtaa jätevesiä muualle kuin</i>

	<i>Risubackajokeen, hakijan tulee käynnistää suunnittelu toimista, joilla Nummelan jätevedenpuhdistamoa voidaan tehostaa ja Vihdin kunnan jätevesiverkostoa saneerata siten, että Risubackajokeen johdettavat jätevedet eivät lisää purkupaikan alapuolisessa uomassa ja vesistöissä haitallisten aineiden pitoisuuksia.</i>
Korkein hallinto-oikeus 11.5.2010, dnro 2218/1/09	Ei muutoksia.
ESAVI 17.12.2019, dnro ESAVI/11726/2016	Nummelan jätevedenpuhdistamon jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön on lopetettava 31.12.2026 mennessä. Luvan saajan on toimitettava suunnitelma puhdistettujen jätevesien johtamisesta muualle kuin Siuntionjoen vesistöön aluehallintovirastoon 31.12.2020 mennessä. Suunnitelmassa tulee esittää eri vaihtoehtoja sekä niiden kustannus- ja vesistövaikutusvertailut. Mikäli yhtenä suunnitelman tuloksena on, ettei jätevesiä voida kohtuullisin kustannuksin vesistövaikutukset huomioiden johtaa muualle kuin Siuntionjoen vesistöön, luvan saajan tulee suunnitelmassa esittää toimet, joilla Siuntionjoen vesistöön kohdistuva jätevesien aiheuttama kuormitus vähenee nykyisestä siten, ettei sillä ole merkittävää haitallista vaikutusta vesistöissä purkupaikan alapuolella. Tässä tapauksessa suunnitelmaan tulee liittää myös tarkempi selvitys suunnitelman mukaisen toiminnan vesistövaikutuksista.
ESAVI 27.9.2022, dnro ESAVI/22906/2021	Nummelan jätevedenpuhdistamon jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön on lopetettava 31.12.2026 mennessä.

4. Lausunnon mukaan Vihdin Veden selityksessä ei - kuten ei alkuperäisessä hakemuksesakaan - ole perusteltu ympäristönsuojelullisin näkökohdin, miksei Siuntion kunnan ja muiden viranomaisten esittämää vaihtoehtoa jäteveden johtamisesta Espoon Blominmäkeen ole valittu. Siuntion kunnan käsityksen mukaan syynä tähän on se, että nyt ehdotettavan lupahakemuksen mukainen ratkaisu olisi Vihdin Vedelle ja siten Vihdin kunnalle investointi- ja käyttötaloudellisesti edullisempi verrattuna Espoon Blominmäen ratkaisuun (lausunnon kohta 2).

Hakija haluaa huomauttaa, että käsillä oleva hakemus koskee uuden Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon toimintaa. Päätös olla edistämättä vaihtoehtoa, jossa jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Espooseen käsiteltäväksi Blominmäen jätevedenpuhdistamolla, on tehty jo aiemmin. Päätös tehtiin koskien Nummelan jätevedenpuhdistamon lupamääräyksen 22 mukaista selvitystä (ESAVI 17.12.2019, dnro ESAVI/11726/2016, ks. edellisen kohdan taulukko 1). Kyseisessä selvityksessä on käsitelty myös kustannusten kohtuullisuutta, johon lupamääräyksessä viitataan. Hakija haluaa korostaa, että ainakaan tuolloin ei ollut käytössä selvää ohjeistusta tai menetelmää, jolla hyödyt ja riskit olisi ollut mahdollista muuttaa euromääräisiksi ja täten vertailukelpoisiksi kustannuksiksi. Tällöin laadullisten ympäristöhyötyjen ja käsittelyvaihtoehtojen kustannusten kohtuullisuutta on tullut arvioida muilla tavoin. Koska siirtoviemäriratkaisu oli kustannuksiltaan kalliimpi vaihtoehto, oli hakijan näkemys se, että saavutettavat ympäristöhyödyt jätevesien johtamisesta pois Siuntionjoen vesistöä ovat kustannuksiin nähden erittäin vähäiset. Hakija on selvityksen lopputulemana katsonut, ettei jätevesiä voida kohtuullisin kustannuksin vesistövaikutukset huomioiden johtaa muualle kuin Siuntionjoen vesistöön. Hakija korostaa, että myös Vaasan hallinto-oikeus on 3.4.2024 antamassaan päätöksessä 416/2024 (Dnro 1258/03.04.04.19/20229, selityksen liite 1) katsonut, että jätetty selvitys on ollut

lupamääräyksen mukainen. Hallinto-oikeus on lisäksi katsonut, että Vihdin Vesi on lupamääräyksen 22 edellyttämällä tavalla valitsemassaan suunnitelmassa esittänyt kyseiseen suunnitelmaan liittyvät vesistövaikutusarviot sekä toimet, joilla se on katsonut vähennettävän Siuntionjoen vesistöön kohdistuvaa Vihdin yhdyskuntajätevedenpuhdistamon jätevesien aiheuttamaa kuormitusta nykyisestä siten, ettei sillä ole merkittävää haitallista vaikutusta vesistössä purkupaikan alapuolella selvitysvelvollisuuden tarkoitus huomioon ottaen.

Hakijan näkemys on, ettei käsillä olevassa hakemuksessa ole enää ollut tarpeen toistaa kaikkea sitä, mitä edellä mainitussa selvityksessä on jo esitetty. Lisäksi Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristölupaa koskevassa hakemuksessa ja sen liitteissä on käsitelty myös ennustettuja vaikutuksia Siuntionjoen vesistössä tilanteessa, jossa käsiteltyjä jätevesiä ei enää johdeta Siuntionjoen vesistöön. Tämä vastaa tilannetta, jossa jätevedet johdettaisiin esimerkiksi siirtoviemärillä muualle käsiteltäväksi.

- 5. Lausunnon mukaan Vihdin veden selityksen mukaan päästöt eivät kohdistu ja siten vaikuta Natura-alueeseen, koska päästöt ei suoraan lasketa sinne. Siuntion kunta tulkitsee Vihdin Veden kannan niin, että heikentävät vaikutukset Natura-alueelle ovat sallittuja, kunhan niitä ei suoraan päästetä kyseisille alueille, vaan vaikutukset välittyvät muiden alueiden kautta Natura-alueelle. Lausunnon antajan mukaan hakemuksen perusteella on selvää, että kokonaisuudessa kuvattu hanke tulee aiheuttamaan voimakkaita ja pitkäkestoisia muutoksia, joilla tulee olemaan vaikutusta vuollejokisimpukan esiintymiseen Siuntionjoen vesistöalueella (lausunnon kohta 3).**

Hakija ei ole aiemmassa selityksessä väittänyt, että päästöt eivät vaikuta Natura-alueeseen siksi, ettei päästöjä lasketa suoraan tällaisille alueille. Lausunnon antajan tulkinta asiassa on virheellinen. Tosiasia kuitenkin on, että jätevedenpuhdistamo tai ehdotettu käsiteltyjen jätevesien purkupiste ei sijaitse Natura-alueella vaan kyseiset alueet sijaitsevat alempana purkuvesistöä, jonne käsitellyt jätevedet kulkeutuvat luonnonvesiin sekoittuneena. Tällöin kyseessä on luonnonsuojelulain (9/2023) 35.1 §:n mukaisesti Natura-alueen ulkopuolinen hanke, jolloin tulee arvioitavaksi myös se, onko hankkeella todennäköisesti Natura-alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Hakija viittaa selityksessään aiempaan selitykseensä sekä ELY-keskuksen lausuntoon antamansa selityksen kohtaan 3. Hakijan näkemys on se, että hankkeella ei vesistövaikutusten arvioihin perustuen ole Natura-alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia eikä toiminnan aikaisilla päästöillä ole sellaisia vaikutuksia, että ne todennäköisesti merkittävästi heikentäisivät purkuvesistön Natura 2000 -alueiden luonnonarvoja nykytilaan verrattuna.

Hanke ei myöskään tule aiheuttamaan sellaisia voimakkaita tai pitkäkestoisia heikennyksiä vedenlaadussa, joilla voisi olla vaikutusta vuollejokisimpukan esiintymiseen Siuntionjoen vesistöalueella. Vesistövaikutusarvion mukaan käsitellyillä jätevesillä ei olisi vaikutusta Siuntionjoen keskiosan typpi- ja fosforipitoisuuksiin ja vähäinen vaikutus kiintoainepitoisuuksiin. Tilanteessa, jossa käsiteltyjä jätevesiä ei enää johdettaisi Siuntionjoen vesistöön, vähäinen veden fysikaaliskemiallisen laadun (fosfori- ja typpipitoisuus) parantuminen olisi mahdollista Siuntionjoen keskiosassa, mutta epävarmaa olisi edelleen se, parantuisiko tästä johtuen minkään biologisen osatekijän tilaluokka. Ainoastaan piilevien osalta tilaluokan parantuminen on arvioitu olevan mahdollista, mutta tämäkin epävarmaa. Tähän perustuen hakijan näkemys on, että Natura 2000 -alueiden luonnonarvoissa ei juurikaan tapahtuisi parantumista, vaikka käsiteltyjä jätevesiä ei enää johdettaisi Siuntionjoen vesistöön.

- 6. Lausunnon mukaan Vihdin Veden selitys lähtee siitä, että koska alueella on muutakin pistemäistä kuormitusta jäteveden ohjaaminen ja erittäin merkittävän kuormituksen**

jatkaminen Karhujärveen ja Siuntionjoen vesistöön Nummelan puhdistamolta on hyväksyttävää. (lausunnon kohta 4).

Hakija haluaa korostaa, että sen Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon toimintaa koskeva ympäristölupahakemus, täydennykset ja selitykset pohjautuvat tutkittuun tietoon, tutkimusraportteihin, mallinnuksiin ja asiantuntija-arvioihin käsiteltyjen jätevesien vaikutuksista purkuvesistöissä. Hakija on ensimmäisessä selityksessään yhtynyt Siuntion kunnanhallituksen lausuntoon siitä, että Karhujärven tilan parantamiseksi on ensisijaisen tärkeää vähentää ulkoista kuormitusta ja tähän liittyen esittänyt tosiseikkoja muun muassa Nummelan jätevedenpuhdistamon toiminnan puhdistustehon parantumisesta käsittelyn tehostamisen johdosta. Lisäksi on esitetty vertailun vuoksi hajakuormituksen osuus Karhujärveen päätyvien ravinteiden kokonaiskuormituksesta. Hakija ei ole selityksessään edes maininnut muista pistemäisistä lähteistä tulevaa kuormitusta. Hakija ei myöskään ole perustellut näkemystään siitä, ettei käsitellyn jäteveden purkamisesta Siuntionjoen vesistöön aiheudu ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaista merkittävää ympäristön pilaantumista sillä, että Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon käsiteltyjen jätevesien aiheuttaman kuormituksen osuus muuhun kuormitukseen nähden olisi purkuvesistöissä vähäinen (ks. hakemuksen liite X).

- 7. Siuntion kunta on lausunnossaan katsonut, että myös Karhujärven ollessa purkuvesistö tulisi tyyden puhdistustason olla vähintään tehokas++ ja purkuvesistöjen vertailut tulee tehdä uudelleen huomioiden edellä mainittu muuttunut puhdistusteho Karhujärven vaihtoehdossa (lausunnon kohta 4).***

Hakijan näkemys on, että se on hakemuksessa, täydennyksissä ja selityksissä esittänyt riittävät perusteet sille, että ympäristölupa voidaan myöntää hakemuksen liitteessä X ehdotettujen lupaehtojen mukaisesti. Hakija ei näe tarvetta pitkittää hakemusprosessia vaatimalla tehtäväksi uusia vertailuja, jotka tarkoittaisivat puhdistamon esisuunnitelmien sekä vesistövaikutusarvioiden päivittämistä.

- 8. Siuntion kunnanhallitus on lausunnossaan todennut, että Vihdin Veden suunnittelema jäteveden puhdistamotoiminnasta aiheutuu merkittävää haittaa Siuntion kunnalle, mutta ei Vihdin kunnalle (lausunnon kohta 4).***

Tältä osin hakija haluaa toistaa ensimmäisen selityksensä mukaisesti, että ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisessa lupaharkinnassa ei ole rajoitettu toiminnan sijoittamista pelkästään sillä perusteella, että toiminnalla on ennalta arvioiden kuntarajat ylittäviä ympäristövaikutuksia. Näin on asian linjannut myös Vaasan hallinto-oikeus päätöksessään 3.4.2024 t. 416/2024.

- 9. Siuntion kunnanhallitus on lausunnossaan kirjoittanut näkemyksensä, että Vihdin kunnan liittyminen Siuntionjoki-hankkeeseen ja kunnostustöihin sekä taloudellinen tuki vesiensuojeluun olisi Vihdin Veden mielestä riittävä taloudellinen ja moraalinen kompensatio sille, että kunta voi jatkaa toisaalla Siuntionjoen vesistön kuormittamista (lausunnon kohta 4).***

Hakija haluaa korostaa, että se on hakemuksessaan ympäristölupaviranomaisen vaatimuksen mukaisesti esittänyt korvausesityksen vesistöön kohdistuvista vahingoista. Tässä yhteydessä hakija on perustellusti esittänyt, että se osallistuu vesistönkunnostusprojektien rahoitukseen eikä suorita esimerkiksi kertakorvauksia rantakiinteistöjen omistajille.

Hakija haluaa myös nostaa esiin sen, että tällä hetkellä selvitetään ekologisen kompensaation kehittämistä vesienhoidossa. Hallitusohjelmaan sisältyy tavoite, joka liittyy vesiin kohdistuvien vaikutusten kompensointiin lupamenettelyssä. Periaatteessa hankkeen tai toiminnan sellaiset

vaikutukset, jotka vaarantavat vesienhoidon ympäristötavoitteet, voisi olla mahdollista estää missä tahansa vesimuodostuman valuma-alueella tehtävien ympäristötoimenpiteiden avulla. Esimerkiksi hankkeen tai toiminnan ravinnekuormitusta voisi olla mahdollista kompensoida valuma-alueella esimerkiksi maatalouden kuormitusta vähentävien toimenpiteiden avulla. Nämä seikat on mainittu ympäristövaliokunnan mietinnössä (YmVM 11/2024 vp) koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, ympäristönsuojelulain ja vesilain 3 ja 11 luvun muuttamisesta. Mietinnön mukaan parhaillaan on käynnissä oikeudellinen selvitys kompensoinnin toteuttamisvaihtoehtojen ja niiden reunaehto- jen selvittämiseksi ja sen pitäisi valmistua keväällä 2025. Vaikka nykyinen lainsäädäntö ei huomioi vesiin kohdistuvien vaikutusten kompensointia, on se kuitenkin tunnistettu mahdollisesti soveltuvaksi tavaksi, jolla ympäristöluvan myöntämistä harkittaessa voidaan huomioida myös, jos toiminnan vaikutuksia voidaan kompensoida muilla tavoin vesimuodostuman valuma-alueella.

10. Lausunnossa on mainittu, että Karhujärven kuormitusta ja järven jätevesipuhdistamon purkuveden vastaanottokykyä arvioitaessa tulee huomioida myös Vihdin puolelta Mäyrä- ojan kautta kulkeutuvan hule- ja pintaveden vaikutukset, erityisesti rakenteilla olevan yri- tysalueen osalta (lausunnon kohta 4).

Hakija haluaa korostaa, että hulevesiviemäriin johdettavat hulevedet eivät päädy käsiteltäväksi nykyiselle Nummelan jätevedenpuhdistamolle eivätkä myöskään suunnitellulle Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamolle. Jätevesiviemäriin pääsee kuitenkin jonkin verran hulevesiä niin sa- nottuina vuotovesinä, jotka päätyvät jäteveeteen sekoittuneena jätevedenpuhdistamolle. Vihdin Vesi saneeraa vuosittain jätevesiviemäriverkostoa, jotta vuotovesien määrä vähenisi. Puhdistam- on esisuunnittelussa on huomioitu vuotovesistä johtuva tulevan virtaaman vaihtelu sekä vaiku- tus puhdistusprosessiin.

Tällä hetkellä Nummelan alueen hulevedet johdetaan ja käsitellään kunnan hulevesien hallintasuunnitelman mukaisesti eikä niitä hakijan tietämyksen mukaan johdeta Risubackajokeen muualta kuin Etelä-Nummelan yritysalueelta (asemakaava N 198 Etelä-Nummelan yritysalue I). Asemakaava-alueilla noudatetaan kaavoituksen yhteydessä tehtävää hulevesisuunnitelmaa. Hulevesien hallinta on suunniteltu kattavasti, ja se perustuu luonnonmukaisiin, hajautettuihin rat- kaisuihin sekä viivyty- ja suodatustoimenpiteisiin. Esimerkiksi asemakaavan N 198 kaavaselotustuksen mukaan hulevesien hallinnan tavoitteena on säilyttää suunnittelualueen vesitase luonnontilaista vastaavalla tasolla niin, että alueelta poistuva purkuvirtaama ei kasva alueen rakentuessa. Hulevesisuunnitelma on huomioitu myös kaavamääräyksissä. Määräysten mukaan korttelialueella jokaista 100 m² läpäisemätöntä pintaa kohden viivytetään vähintään 1 m³ hulevettä siten, että korttelialueelta purkautuvan huleveden määrä vastaa sen luonnollista purkuvirtaamaa. Viherkattoalueen viivytystarve on 2/3 vettä läpäisemättömän pinnan viivytystar- peesta ko. katon osuudella. Korttelialueilla suositaan mahdollisuuksien mukaan läpäiseviä pin- toja piha- sekä pysäköintialueilla. Liikennöidyillä alueilla (etenkin LP- ja T -korttelialueilla) hule- vedet on käsiteltävä suodattavalla menetelmällä ennen johtamista purkuviemäriin tai -vesistöön. Yleisille alueille rakennetaan alueellisia hulevesien hallintarakenteita niin, että tonttikohtaisten viivytyrakenteiden ja yleisille alueille sijoitettujen viivytyrakenteiden yhteisvaikutus on sellai- nen, että alueelta purkautuu vain luonnontilaa vastaava purkuvirtaama. Rakentamisen aikaiset työmaavedet on käsiteltävä niiden laatua parantavalla menetelmällä siten, että alapuolisiin ve- sistöihin ei aiheudu kiintoaine- ja ravinnehaittoja.

Myös uusilla asemakaavoitettavilla yritysalueilla ml. Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon suunnitellulla sijoituspaikka-alueella tullaan tekemään hulevesisuunnitelma ja antamaan asiasta tarvittavat kaavamääräykset.

- 11. Vihdin jätevesitoiminnalle on olemassa ja esitetty toimiva ratkaisu Espoon Blominmäessä, mutta sitä ei haluta edistää taloudellisista syistä vaan halutaan jatkaa Siuntionjoen vesistölle vahingollista toimintaa (lausunnon kohta 4).**

Hakija toteaa, että päätös Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon suunnittelun edistämiseksi ja ympäristöluvan hakemiseksi tehtiin suunnitelman perusteella, joka toteutettiin Nummelan jätevedenpuhdistamon lupamääräyksen 22 mukaisesti. Suunnitelmassa on huomioitu myös kustannukset ja niiden kohtuullisuus, kuten on jo selostettu aiemmin kohtaan 4 annetussa selityksessä.

- 12. Siuntion kunnanhallitus väittää lausunnossaan, että selvitykset eivät ole riittäviä ja että hakija on esittänyt, että jätevesipuhdistamo mitoitetaan 2030-luvun kuormitustilanteen perusteella. Siuntion kunta katsoo, että jätevesipuhdistamo tulee mitoittaa 2050-luvun kuormitustilanteen mukaan niin, että myös yritystoiminnasta tuleva puhdistamon kuormitus huomioidaan lupaehtojen mitoituksessa täysimääräisesti (lausunnon kohta 6).**

Tämä ei pidä paikkaansa. Hakija on ensinnäkin esittänyt perustelut sille, ettei jäteveden purkamisesta Siuntionjoen vesistöön aiheudu ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaista merkittävää ympäristön pilaantumista huomioiden nimenomaan vuoden 2050 maksimikuormitustilanne (hakemuksen liite X). Vesistövaikutusarviot on tehty huomioiden kuormitusennuste vuoteen 2050 asti ja hakemuksessa on esitetty Vihdin kunnan väestönkasvuennuste v. 2050 asti. Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamo on kuitenkin ensi vaiheessa esitetty rakennettavan vuoden 2040 mitoitusennusteen mukaisesti johtuen väestöennusteen epävarmuudesta. Tarvittaessa puhdistamo laajennetaan vuoden 2050 mitoitusennusteen vaatimusten mukaiseksi. Hakijan esittämät lupaehdot kuitenkin huomioivat v. 2050 maksimikuormitustilanteen. Kuormitusennusteissa ja puhdistamon mitoituslaskelmissa on myös huomioitu yritystoiminnasta tuleva kuormitus jätevedenpuhdistamolle. Hakija ei ole esittänyt, että jätevedenpuhdistamo mitoitetaan 2030-luvun kuormitustilanteen perusteella.

- 13. Siuntion kunnanhallituksen lausunnon mukaan haitta-aineiden puhdistaminen tulee vaarautumisen sijaan lisätä velvoittavana jätevesipuhdistamon lupaehtoihin (lausunnon kohta 7).**

Hakijan näkemys on edelleen se, että sen esittämä lupamääräys, jolla varmistetaan, etteivät kyseisille aineille asetetut pintaveden ympäristölaatunormit ylity on riittävä¹. Hakija toteuttaa tarvittaessa haitta-aineiden ja mikroepäpuhtauksien tehokkaamman poistamisen, mikäli nämä tulevat tarpeelliseksi ehdotetun lupaehtojen kautta tai muuttuneen lainsäädännön velvoittamana.

Siuntion kunnan ympäristö- ja rakennuslautakunta

- 1. Lausunnossa on esitetty, että vesipolitiikan puitedirektiivin vallitsevan tulkinnan mukaan, mikäli toiminnalle olisi ympäristön kannalta parempi vaihtoehto, jossa ei olisi riskiä vesistön hyvän tilan tavoitteen vaarantumiselle tai vesimuodostuman heikkenemiselle ja tämä on teknisesti sekä kohtuullisin kustannuksin toteutettavissa tulee ympäristölupa hylätä.**

Hakija tiedostaa, että EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön ja nyttemmin myös päivitetyn vesienhoitolain ja ympäristönsuojelulain (ks. Siuntion kunnanhallituksen lausuntoon annetun selityksen kohta 1) perusteella vesimuodostuman tilan heikentyminen hankkeen tai toiminnan johdosta on kielletty eikä vesimuodostuman tilatavoitteen saavuttaminen saa vaarantua. Hakija on hakemuksessaan esittänyt, ettei vesimuodostumien, joihin käsiteltyjä jätevesiä on esitetty purettavaksi,

¹ Hakemuksen liite X, s. 3.

kemiallinen tai ekologinen tila heikkene siten kuin voimassa olevassa lainsäädännössä tai EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä on tarkoitettu. Toiminnasta ei siis ole riskiä lausunnossa mainitulle vesimuodostuman heikkenemiselle.

Vesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vaarantumisen käsitettä ei ole yksiselitteisesti määritelty vesipuidedirektiivissä, EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä tai hallituksen esityksessä ympäristönsuojelulain ja vesienhoitolain (HE 175/2024 vp) muuttamisesta. Hallituksen esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa on vesienhoitolain 20 a §:ssä tarkoitettun toiminnan aiheuttaman hyvän tilan vaarantumisen osalta selvennetty, että vesilain tai ympäristönsuojelulain mukaista lupaa edellyttävien hankkeiden tai toimintojen kaikessa toiminnassa varmistetaan, että vesimuodostumissa voidaan saavuttaa hyvä tila (HE 175/2024 vp, s. 51–52). Tämä edellyttää hallituksen esityksen mukaan toiminnanharjoittajalta, lupaviranomaiselta ja valvontaviranomaiselta hyvän tilan tavoitteen huomioimista esimerkiksi hankkeen suunnittelussa, toteutuksessa ja lupamääräyksissä. Ehdotonta varmuutta siitä, että hyvä tila saavutetaan toiminnasta huolimatta, ei siis edellytetä, vaan kyse on siitä, että toiminnalla ei todennäköisesti estetä hyvän tilan saavuttamista.

Hakemuksessa esitetyn¹ mukaisesti Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon käsitellyillä jätevesillä ei olisi ehdotetuilla lupaehdoilla vaikutusta Karhujärven kalaston tai pohjaeläinten tilaluokkaan ja vähäisesti (+) positiivinen vaikutus fyysikaalis-kemiallisen laadun, kasviplanktonin ja vesikasvillisuuden tilaluokkiin. Jos puhdistamovesiä ei johdetaisi vesistöön ollenkaan vaikutus kalaston ja pohjaeläinten tilaluokkiin olisi Karhujärven osalta vähäisesti (+) positiivinen ja kolmen muun tilaluokkiin kohtalaisesti positiivinen (++) . Siuntionjoen keskiosaan vaikutukset olisivat vielä tätäkin pienemmät ja epävarmemmat. Hakijan näkemyksen mukaan ero näiden kahden tilanteen välillä on vähäinen, vaikka vesistövaikutusten arvioinnin mukaan Karhujärven ekologinen tila voisi hieman kohentua kasviplanktonin ja pohjaeläinten osalta, jos jätevesiperäinen kuormitus vesistöön loppuisi. Vastaavasti vähäistä kohennusta voisi tapahtua Siuntionjoen keskiosan piilevät osatekijän osalta. Ekologinen tila voi kuitenkin parantua myös tilanteessa, jossa sinne johdetaan käsiteltyjä yhdyskuntajätevesiä, kuten hakija on ensimmäisessä selityksessään esittänyt tapahtuneen Karhujärven kasviplankton osatekijän osalta. Käsitellyt yhdyskuntajätevedet eivät siis pitkällä aikavälillä ole esteenä Karhujärven ekologisen tilan parantumiselle, kun asiassa huomioidaan edellisen lisäksi hakemuksessa käsitellyt vesistövaikutusten mallinnoiksi ja asiantuntija-arvioihin liittyvät epävarmuustekijät sekä väestöennusteisiin ja näistä johdettuihin kuormitusennusteisiin liittyvät epävarmuudet. Hakija haluaa tuoda esiin myös sen, että epävarmuutta liittyy myös ekologisen tilan määrittämiseen, kuten vertailuarvojen määrittelyyn, luokkarajojen asettamiseen ja biologisten tekijöiden ja niitä tukevien fyysikaalis-kemiallisten ja hydrologis-morfologisten tekijöiden välisiin vaikutussuhteisiin². Hakijan johtopäätös on se, että toiminnalla ei vesienhoitolain 20 a § tulkinnan mukaan todennäköisesti estetä hyvän tilan saavuttamista. Toiminnasta ei siis ole lausunnossa mainitusti riskiä hyvän tilan tavoitteen vaarantumiselle.

Lopuksi hakija toteaa, että koska esitetty toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaista merkittävää pilaantumista luvan myöntämiselle ei ole estettä. Täten ei ole myöskään tarvetta arvioida vaihtoehtoisia menetelmiä ja niiden kustannusten kohtuullisuutta. Vesipuidedirektiivin ja vesienhoitolain 20 a §:n mukainen vaihtoehtojen tarkastelu tulee kyseeseen vain silloin, kun hankkeella olisi todennäköinen riski vesimuodostuman tilan heikkenemiselle tai hyvän tilan saavuttamisen vaarantumiselle. Kuten edellä on esitetty, toiminnalla ei ole tällaisia vaikutuksia.

¹ Hakemuksen liite 25 C, taulukot 1 ja 2, s. 10–11.

² Aroviita ym. 2019. Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019.

- 2. Mikäli asiassa sovelletaan hakijan toiveiden mukaan uutta lainsäädäntöä, tulisi hankkeeseen soveltaa myös päivitetyn vesihuoltolain poikkeamistarpeen arviointia, joka perustuu edellä mainitun vesipuidedirektiivin ja vallitsevan tulkinnan implementointiin kansalliseen lainsäädäntöön.**

Lausunnon antaja viitanee vesienhoitolakiin eikä vesihuoltolakiin. Hakija haluaa ensinnäkin viitata Siuntion kunnanhallituksen lausuntoon annetun selityksen kohtaan 1 liittyen lupahakemuksen käsittelyyn voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Kuten hakija on edellisessä kohdassa selostanut, hanke ei aiheuta ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaista merkittävää pilaantumista eikä sen vuoksi ole tarpeen poiketa vesienhoitolain 20 a ja b §:ssä tarkoitetuista ympäristötavoitteista. Asiaan ei siis ole tarpeen soveltaa ympäristönsuojelulain 49 a §:n mukaista poikkeamisen arviointia.

Uudenmaan ELY-keskus

- 1. Lausunnon mukaan Karhujärvi edustaa runsasravinteista järvityyppiä, jolla a-klorofyllipitoisuuden välttävän ja huonon tilan raja-arvo on 60 µg/l. Tältä osin ELY-keskus viittaa aiempaan lausuntoonsa Karhujärven tilaa ja sen heikkenemistä koskien.**

Hakija yhtyy lausunnon antajan kirjoittamaan siitä, että a-klorofyllipitoisuuden välttävän ja huonon tilan raja-arvo on 60 µg/l. Hakija on epähuomiossa soveltanut vesistövaikutusarvioin taulukoissa esitettyä korkeampaa arvoa tulkinnassaan.

Ensimmäisessä lausunnossaan ELY-keskus on todennut, että epävarmuustekijät huomioidaan ottaen on riskinä, että jätevesien johtaminen Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamolta Siuntionjoen vesistöön vaarantaa ekologisen tilan kohonemisen alapuolisissa vesimuodostumissa, eikä hankkeen toteutuessa voida varmuudella estää kasviplanktonin tilan heikkenemistä Karhujärvessä.

Hakijan näkemys on, että kasviplankton osatekijän tila voisi heikentyä muun muassa, jos yhdyskuntajätevedenpuhdistamolta vesistöön johdettava ravinnekuormitus kasvaisi huomattavasti nykytilanteesta. Hakija on hakemuksessaan esittänyt, että fosforikuorma kasvaa nykytilaan verrattuna määrällisesti arvioituna vähän. Jätevesiperäisen fosforin rooli Karhujärven kasviplanktonituotannossa on todettu vesistövaikutusten arvioinneissa lähes merkityksettömäksi verrattuna muuhun järveen tulevaan kuormitukseen¹. Karhujärven sisäinen fosforikuormitus on arvioitu erittäin suureksi, koska sedimentti sisältää runsaasti fosforia. Tämän vuoksi ulkoisen fosforikuormituksen vähentämisellä ei ole ratkaisevaa vaikutusta järven tilaan.

Jätevesiperäisistä ravinteista olennaisempi on typpikuormitus, joka tulisi tehostetun puhdistuksen myötä pienentymään nykytilasta. Kuten ensimmäisessä selityksessä (kuva 2) on esitetty, kokonaistypen vesistökuorma Nummelan jätevedenpuhdistamolta on esimerkiksi v. 2021 ollut 49 kg/d. Hakija on ehdottanut kokonaistypen lupaehdoksi 7,5 mg/l ja 40 kg/d eli kuormitus olisi maksimissaankin nykytilaa vähäisempi. Lisäksi alkuvaiheessa kokonaistypen vesistökuorma Etelä-Nummelan puhdistamolta olisi arviolta n. 23 kg/d eli huomattavasti nykytilaa vähäisempi. Koska väestöennusteeseen liittyy hakemuksessa käsiteltyä huomattavaa epävarmuutta, on mahdollista, että kokonaistypen vesistökuorma ei missään tilanteessa kohoa ehdotetun lupaehdon mukaiselle 40 kg/d tasolle. Väestöennusteeseen liittyvän epävarmuuden vuoksi, hakija tulisi ensivaiheessa toteuttamaan jätevedenpuhdistamon v. 2040

¹ Esimerkiksi: Raportti 32/2021, päivitetty versio 20.7.2022, s. 25.

mitoitusennusteen mukaisesti ja vasta tarvittaessa laajentamaan sitä v. 2050 mitoitusennusteen mukaiseksi.

Koska kokonaistypen vesistökuorma tulee selvästi pienentymään nykyisestä ja jää joka tapauksessa maksimikuomitusilanteessa alle nykytilan, kasviplankton osatekijän tilaluokka ei tule heikentymään johtuen Etelä-Nummelan käsiteltyjen jätevesien johtamisesta esitettyyn purkuvesistöön.

2. Kaavoituksen osalta ELY-keskus toistaa 13.9.2024 lausumansa. ELY-keskus tuo esiin, että hakijan selityksessään mainitsema Vihdin kunnan kaavoitusohjelma on päivitetty. Vihdin kunnanvaltuusto on 2.12.2024 hyväksynyt vuotta 2024 käsittävän kaavoituskatsauksen, joka sisältää myös kaavoitusohjelman vuosille 2025–2028.

ELY-keskus on ensimmäisessä lausunnossaan katsonut muun muassa, että puhdistamolle suunniteltu sijainti on ristiriidassa lainvoimaisen osayleiskaavan kanssa ja jätevedenpuhdistamon suunniteltu sijainti edellyttää asemakaavatasoista tarkastelua ennen ympäristöluvan myöntämistä.

Etelä-Nummelan osayleiskaavaa (kaava 0267) tehtäessä on kaavaselostuksen mukaan ollut tarkoitus, että jätevedenpuhdistamo sijoittuisi Etelä-Nummelan TP-alueelle. Kaavan laatimisvaiheessa alueelle on tuolloin tehty erillinen ET-alueen aluevaraus ensisijaisesti jätevedenpuhdistamoa varten ja toissijaisesti työpaikkatoimintoja varten. Asiasta on erikseen kuultu kohdekiinteistön ja naapurikiinteistöjen omistajat eikä asiassa ole saatu muistutuksia. Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamolle alunperin suunniteltu sijainti osa-yleiskaavan ET-alueella osoittautui kuitenkin myöhemmässä vaiheessa vähemmän optimaaliseksi paikaksi jätevedenpuhdistamolle, vaikka se alunperin oli siihen yhdessä muiden kunnan viranomaisten kanssa suunniteltu sijoitettavan. Tästä syystä hakija yhdessä Vihdin kunnan eri viranomaistahojen kanssa selvitti puhdistamolle optimaalisen rakennuspaikan, joka sijaitsee lainvoimaisen osayleiskaavan TP-alueella. Uusi sijainti on välittömästi aiemman sijainnin (ET-alue) vieressä. Hakijan näkemyksen mukaan sijainnin muutos on vähäinen eikä sillä ole käytännön vaikutuksia muille toimijoille alueella (esim. liikennejärjestelyt, haju tai melu). TP-alue on työpaikka-alueeksi kaavoitettu eikä sinne tule asutusta. Kaavaselostuksen mukaan TP-alueet ovat monipuolisia työpaikka-alueita, jotka on tarkoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille työpaikkatoiminnoille. Alueelle voi sijoittua teollisuutta ja varastointia, mikäli toiminta on ympäristövaikutuksiltaan verrattavissa liike- ja toimistotiloihin.

Hakija viittaa myös ensimmäisen selityksensä mukaisesti Vihdin kunnan elinvoimalautakunnan lausuntoon 8.10.2024 asiassa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt lausuntoa Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta koskien jätevedenpuhdistamon sijoittamista lupahakemuksessa esitettyyn paikkaan. Lausunnosta ilmenee muun muassa, että alueen asemakaavoitus sisältyy Vihdin kunnanvaltuuston 30.10.2023 § 40 hyväksymään kaavoitusohjelmaan vuosille 2024–2025. Kaavoitusohjelmaa on päivitetty ja se on hyväksytty Vihdin kunnanvaltuustossa 2.12.2024 79 §. Jätevedenpuhdistamo on suunniteltu sijoitettavan N202 Etelä-Nummelan työpaikka-alue II, osaan A, jonka osalta tavoitteena on saattaa kaavatyö hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2025 aikana.

Vihdin kunnan elinvoimalautakunnan lausunnon mukaan uusi puhdistamo ei häiritse asemakaavaratkaisun toteuttamista liikenteellisesti tai maankäytöllisesti. Puhdistamon optimaalisin paikka on selvitetty yhteistyössä Vihdin eri viranomaistahojen kanssa, ja se sopii kaavan tavoitteisiin ja kaavaratkaisuun.

Hakijan näkemys on edelleen se, ettei toiminnan sijoittaminen alueelle vaikeuta ympäristönsuojelulain 12 §:n tarkoittamalla tavalla alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

3. Natura-vaikutusten arvioinnin osalta ELY-keskus pitäytyy aiemmin lausumassaan. Arvioidaessa uuden jätevedenpuhdistamon Natura-vaikutuksia on huomioitava mahdollisten häiriö- ja poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat vaikutukset.

Hakija viittaa asiassa aiempaan selitykseensä sekä Siuntion kunnanhallituksen toiseen lausuntoon antamansa selityksen kohtaan 5.

Asiassa tulee huomioida, että jätevedenpuhdistamo tai ehdotettu käsiteltyjen jätevesien purkupiste ei sijaitse Natura-alueella vaan kyseiset alueet sijaitsevat alempana purkuvesistöä, jonne käsitellyt jätevedet kulkeutuvat luonnonvesiin sekoittuneena. Tällöin mahdollisten häiriö- tai poikkeustilojen aikana vesistöön potentiaalisesti pääsevä korkeampi kuormitus ehtii ainakin osittain laimentua ennen Natura-alueelle pääymistä. Mahdolliset häiriö- ja poikkeustilanteet ovat yleensä myös lyhytaikaisia, jolloin kuormituksen potentiaalinen kasvu on hetkellistä.

ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan vedonnut siihen, että vesistövaikutuksia ei ole arvioitu suhteessa Natura-alueen valintaperusteena oleviin laji- ja luontotyypeihin, jolloin kyseisiä vaikutuksia tai niiden merkittävyyttä ei ole mahdollista arvioida olemassa olevan tiedon pohjalta. Lisäksi lausuntojen mukaan Natura-vaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida tilanne, jossa käsiteltyjä jätevesiä ei enää johdettaisi Siuntionjoen vesistöön.

Hakijan näkemys on, että tehtyjen vesistövaikutusarvioiden perusteella voidaan arvioida vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä myös Natura-alueen valintaperusteena oleviin laji- ja luontotyypeihin. Hakija on ensimmäisessä selityksessään arvioinut vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä Natura-alueiden FI0100085 ja FI0100084 valintaperusteena oleviin lajityyppeihin. Lisäksi hakija on useasti hakemuksessa, täydennyksissä ja ensimmäisessä selityksessä selostanut mahdollisia vesistössä tapahtuvia muutoksia myös siinä tilanteessa, että käsiteltyjä jätevesiä ei enää johdettaisi Siuntionjoen vesistöön.

Selvyyden vuoksi hakija vielä selostaa mahdollisia vaikutuksia suojeltaviin luontotyypeihin. Natura-alueen FI0100084 valintaperusteena ei ole luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen I mukaisia suojeltavia luontotyypejä. Natura-alueen FI0100085 luontodirektiivin liitteen I mukaiset suojelutavat luontotyyppit ovat:

- fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (koodi 3210)
- vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa *Ranunculion fluitantis* ja *Callitricho- Batrachium*-kasvillisuutta (koodi 3260)

Natura-alueen FI0100085 tavoitteena on säilyttää vielä varsin luonnontilaiset jokiosuudet hydrologialtaan ja veden ja pohjan laadultaan sellaisina, etteivät luontotyyppien ja eliölajien suoje-luarvot vaarannu. Natura-alueen tietolomakkeen¹ mukaan suurin uhka alueelle on veden patoaminen tai säännöstely. Muita uhkia on käsitelty ensimmäisessä selityksessä. Hakijan näkemys on se, etteivät Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon käsitellyt jätevedet vaikuta Natura-alueella Siuntionjoen virtausolosuhteisiin, häiritse joen luonnollista uomadynamiikkaa tai vähennä koskien taikka virtapaikkojen esiintymistä.

¹ Natura alueen FI0100085 tietolomake: <https://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tietolomakkeet/FI0100085.pdf> (24.11.2024).

Veden rehevöitymisestä johtuva veden laadun heikkeneminen voisi tietolomakkeen mukaan uhata *Ranunculion fluitantis* ja *Callitricho- Batrachium*-kasvillisuutta. Tältä osin on jo aiemmin useasti selostettu, ettei Etelä-Nummelan jätevedenpuhdistamon käsitellyillä jätevesillä olisi vaikutusta Siuntionjoen keskiosan fosfori- ja typpipitoisuuksiin nykytilaan verrattuna. Rehevöityminen ei siis nykytilaan verrattuna kasvaisi. Mikäli Siuntionjoen vesistöön ei johdettaisi käsiteltyjä jätevesiä, vähäinen veden fysikaalis-kemiallisen laadun parantuminen olisi mahdollista, mutta osatekijän tilaluokassa ei tapahtuisi muutoksia. Vähäinen veden laadun parantuminen voisi johtaa piilevät osatekijän tilan parantumiseen, mutta asiantuntija-arvion mukaan mahdollista on myös se, ettei kohentumista tapahtuisi. Kasviplankton osatekijän osalta ei vaikutuksia ole voitu arvioida ja pohjaeläinten ja kalaston osatekijässä ei tapahtuisi muutosta nykytilaan, vaikka vesistöön ei johdettaisi enää käsiteltyjä jätevesiä. Siuntionjoen keskiosan rehevöityminen voisi vähäisesti vähentyä johtuen vähäisestä fysikaalis-kemiallisen tilan laadun parantumisesta. Mahdolliset vaikutukset *Ranunculion fluitantis* ja *Callitricho- Batrachium*- kasvillisuuden kasvuolosuhteiden paranemiseksi jäisivät tästä syystä vähäisiksi tilanteessa, jossa käsiteltyjä jätevesiä ei enää johdettaisi Siuntionjoen vesistöön.

Hakijan näkemys on, ettei hankkeella ole luonnonsuojelulain 35.1 §:n mukaisesti Natura-alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia eikä toiminnan aikaisilla päästöillä ole sellaisia vaikutuksia, että ne todennäköisesti merkittävästi heikentäisivät purkuvesistön Natura 2000 -alueiden luonnonarvoja nykytilaan verrattuna. Natura 2000 -alueiden luonnonarvot eivät hakijan näkemyksen mukaan myöskään juuri parantuisi tilanteessa, jossa käsiteltyjen jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön päättyisi.

03.04.2024

Dnro 1258/03.04.04.04.19/2022

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittaja Siuntion ympäristö- ja rakennuslautakunta

Hakija Vihdin Vesi

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 27.9.2022 nro 283/2022

Asiaa koskevia aiempia päätöksiä

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 21.9.2007 myöntämän Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan nro 33/2007/1 lupamääräys 22 on kuulunut seuraavasti:

22. Luvan saajan on huolehdittava siitä, että jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön voidaan lopettaa mahdollisimman nopeasti ryhtymällä johtamaan ne hankkeilla olevaan Espoon uuteen puhdistamoon tai muulle, Siuntionjoen vesistöä paremmin tarkoitukseen soveltuvalle purkualueelle.

Vaasan hallinto-oikeus on 24.6.2009 annetulla päätöksellään nro 09/0213/1 Vihdin kunnan valituksesta muuttanut lupamääräyksen 22 kuulumaan seuraavasti:

22) Luvan saajan on huolehdittava siitä, että jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön voidaan lopettaa mahdollisimman nopeasti ryhtymällä johtamaan ne muulle, Siuntionjoen vesistöä paremmin tarkoitukseen soveltuvaan paikkaan.

Luvan saajan on 31.12.2011 mennessä tehtävä ja toimitettava Uudenmaan ympäristökeskukselle selvitys mahdollisuuksista johtaa jätevedet muualle kuin Risubackajokeen. Mikäli selvityksen perusteella ilmenee, että ei ole mahdollista johtaa jätevesiä muualle kuin Risubackajokeen, hakijan tulee käynnistää suunnittelu toimista, joilla Nummelan jätevedenpuhdistamoa voidaan tehostaa ja Vihdin kunnan jätevesiverkostoa saneerata siten, että

Risubackajokeen johdettavat jätevedet eivät lisää purkupaikan alapuolisessa uomassa ja vesistössä haitallisten aineiden pitoisuuksia.

Hallinto-oikeus on perustellut lupamääräyksen 22 muuttamista seuraavasti:

Toiminta aiheuttaa kuormitusta Risubackajoessa, joka on Siuntionjoen voimakkaimmin kuormitettu ja heikkokuntoisin vesialue. Risubackajoki laskee Karhujärveen, joka on rehevä järvi, jossa on esiintynyt leväkukintoja ja happikatoa. Karhujärvi on fosforirajoitteinen ja kesällä myös typpirajoitteinen. Siuntionjoki on hyvin rehevä ja joen veden laatu heikkenee alaspäin mennessä, erityisesti voimakkaan hajakuormituksen kohteena olevan Kirkkojoen yhtymäkohdassa. Siuntionjoen yhteistarkkailusta laaditun yhteenvedon perusteella kuormituksen vaikutukset pohjaeläimistöön ovat näkyvissä sekä virtavesien koskipaikoilla että järvissä.

Kun otetaan huomioon purkuvesistön nykyinen tilanne, ei toimintaa nyky muodossa voida jatkaa. Jätevedenpuhdistamon nykyiset päästöarvot ovat tyypeä lukuun ottamatta hyvää luokkaa (BOD 4,5 mg/l, fosfori 0,1 mg P/l, COD 30 mg/l, ammoniumtyppi 0,04–0,31 mg/l), mutta purkuvesistön heikko kunto huomioiden kuitenkin liiallisia.

Vihdin kunnan valituksessa ja hallinto-oikeuden katselmuksessa on tuotu esiin mahdollisuus kehittää Vihdin kunnan jäteveden käsittelyä siten, etteivät puhdistetut jätevedet keskeisiltä ominaisuuksiltaan kuormita purkuvesistöä. Vihdin kunnan ilmoituksen mukaan typenpoiston teho on mahdollista nostaa 90 %:iin. Viemäriverkoston kunnossapitoa kehittämällä on mahdollista vähentää ohivuottilanteita. Katselmuksessa luvanhakija on esitellyt Nummelan puhdistamon kehittämistä typenpoiston, fosforin poiston, hygienisoinnin ja viemärijärjestelmän ohivuotojen osalta.

Hallinto-oikeus pitää ensisijaisena vaihtoehtona purkuvesistön vaihtamista, koska pieneen vesistöön aiheutuvat haitat esimerkiksi ohivuotojen osalta ovat suurempia kuin isompaan vesistöön kohdistuessaan. Asiassa esiintuotu eräs vaihtoehto purkuvesistön muuttamiseksi on Espooseen mahdollisesti rakennettava keskuspuhdistamo ja siirtoviemäri sinne. Koska tämän vaihtoehdon toteutuminen ja aikataulu on edelleen avoin ja riippuu muiden kuntien päätöksenteosta, tulee Siuntionjoen tila huomioon ottaen tutkia myös muita johtamisvaihtoehtoja kuin Espoon uusi keskuspuhdistamo tai kehittää Nummelan puhdistamon toimintaa sellaiselle tasolle, ettei siitä aiheudu kuormitusta purkuvesistöön.

Purkuvesistön vaihtamisen arvioimiseksi luvan saajan tulee toimittaa selvitys mahdollisista vaihtoehtoisista purkuvesistöistä, jotta arviointi olisi mahdollisimman kattavaa ja uusimpaan tietoon perustuvaa.

Etä-Suomen aluehallintovirasto antoi 17.12.2019 Nummelan jätevedenpuhdistamon Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 21.9.2007 antaman ympäristölupapäätöksen LSY-2006-Y-350 muuttamista koskevasta hakemuksesta päätöksen nro 509/2019. Lupamääräystä 2 muutettiin

puhdistamon käsittelytuloksen osalta. Lisäksi lupamääräys 22 muutettiin kuulumaan seuraavasti:

22. Nummelan jätevedenpuhdistamon jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön on lopetettava 31.12.2026 mennessä. Luvan saajan on toimitettava suunnitelma puhdistettujen jätevesien johtamisesta muualle kuin Siuntionjoen vesistöön aluehallintovirastoon 31.12.2020 mennessä. Suunnitelmassa tulee esittää eri vaihtoehtoja sekä niiden kustannus- ja vesistövaikutusvertailut. Mikäli yhtenä suunnitelman tuloksena on, ettei jätevesiä voida kohtuullisin kustannuksin vesistövaikutukset huomioiden johtaa muualle kuin Siuntionjoen vesistöön, luvan saajan tulee suunnitelmassa esittää toimet, joilla Siuntionjoen vesistöön kohdistuva jätevesien aiheuttama kuormitus vähenee nykyisestä siten, ettei sillä ole merkittävää haitallista vaikutusta vesistössä purkupaikan alapuolella. Tässä tapauksessa suunnitelmaan tulee liittää myös tarkempi selvitys suunnitelman mukaisen toiminnan vesistövaikutuksista.

Valituksenalainen päätös

Aluehallintovirasto on hyväksynyt Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan (aluehallintoviraston päätös nro 509/2019, dnro ESAVI/11726/2016) lupamääräyksessä 22 edellytetyn selvityksen.

Aluehallintovirasto on lisäksi muuttanut lupamääräystä 22, joka kuuluu muutoksen jälkeen seuraavasti:

22. Nummelan jätevedenpuhdistamon jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön on lopetettava 31.12.2026 mennessä. *(poistettu tekstiä).*

Aluehallintoviraston päätöksen perustelut

Suunnitelman hyväksyminen

Aluehallintovirasto on ratkaisussaan hyväksynyt ainoastaan Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksessä edellytetyn suunnitelman. Aluehallintovirasto ei siis tässä päätöksessä ole hyväksynyt mitään Vihdin Veden suunnitelmassaan esittämää vaihtoehtoa tai myöntänyt ympäristölupaa millekään suunnitelmassa esitetyle toiminnolle. Mikäli Vihdin Vesi valitsee vaihtoehtoista toteutettavaksi vaihtoehdon, joka edellyttää vesitai ympäristölupaa, Vihdin Veden tulee hakea toteutukselle lupaa ja kyseisen asian luvan myöntämisen edellytykset tutkitaan hakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Vihdin Vesi on suunnitelmassaan tarkastellut jäteveden käsittelyn ja johtamisen vaihtoehtoja sekä arvioinut niiden vesistövaikutukset ja kustannukset. Vaihtoehtoihin liittyviä selvityksiä, suunnitelmia ja vesistövaikutusarvioita on tehty useassa eri vaiheessa. Aluehallintovirasto katsoo, että suunnitelmassa esitetyt jätevesien käsittely- ja johtamisvaihtoehdot ovat realistisia, ja vesistövaikutusarviot on tehty luotettavasti ja ammattitaitoisesti.

Suunnitelma kokonaisuudessaan on riittävä ja kattava ja antaa hyvät lähtökohdat tarkempaan suunnitteluun ja päätöksentekoon tulevaisuudessa. Suunnitelmassa on otettu huomioon Turun tunnin juna -hankkeen mahdollistama väestönkasvu vuoteen 2050 mennessä. Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että suunnitelma täyttää lupamääräyksen 22 vaatimukset.

Vihdin Vesi on päätenyt suunnitelmassaan siihen, ettei Nummelan puhdistamon jätevesiä voida kohtuullisin kustannuksin vesistövaikutukset huomioiden johtaa muualle kuin Siuntionjoen vesistöön. Vihdin Vesi onkin valinnut jatkosuunnitteluun vaihtoehdon, jossa Nummelaan rakennetaan uusi jätevedenpuhdistamo ja kirkonkylän puhdistamo uusitaan. Kyseisessä vaihtoehdossa Nummelan uudessa puhdistamossa käsitellyt jätevedet johdettaisiin edelleen Siuntionjoen vesistöön kuuluvaan Risubackajokeen, josta vedet laskevat Karhujärveen ja edelleen Siuntionjokeen. Vihdin Vesi on suunnitelmassaan esittänyt toimet, joilla sen mukaan Siuntionjoen vesistöön kohdistuva jätevesien aiheuttama kuormitus vähenee nykyisestä siten, ettei sillä Vihdin Veden käsityksen mukaan ole merkittävää haitallista vaikutusta vesistössä purkupaikan alapuolella.

Suunnitelmaan on liitetty tarkempi selvitys suunnitelman mukaisen toiminnan vesistövaikutuksista. Vihdin Vesi on katsonut, että Nummelan puhdistamon ennustettu kuormitus ei edes vuonna 2050 ole sellainen, että se heikentäisi Karhujärven tai Siuntionjoen keskiosan vedenlaatua nykyisestä eikä aiheuta merkittävää haitallista vaikutusta vesistössä purkupaikan alapuolella. Nummelan uudelta puhdistamolta johdettavien jätevesien ei ole arvioitu muuttavan alapuolisen vesistön ekologista tilaa. Karhujärven ekologinen tila ei tulisi muuttumaan nykyistä huonommaksi minkään luokituksen osatekijän osalta. Siuntionjoen keskiosan ekologiseen tilaan ei ole arvioitu olevan vaikutusta keskimääräisessä ilmastonmuutoskenaariossa, ellei samanaikaisesti tehdä maatalouden tehostamistoimenpiteitä. Tässä tapauksessa kalaston luokkatila voisi parantua tyydyttävästä hyväksi. Vihdin jätevesillä ei ole arvioitu olevan vaikutusta Tjusträskin, Vikträskin, Siuntionjoen alaosan tai Pikkalanlahden ekologiseen tilaan.

Vihdin Veden mukaan on hyvä huomioida, että Vihdin strategisen yleiskaavan mukainen väestönkasvu vuonna 2050 voi jäädä toteutumatta. Tällöin on todennäköistä, että vuoden 2030 kuormitusennusteen mukainen tilanne vallitsee vielä vuonna 2050. Aluehallintovirasto katsoo kuitenkin, että uuden puhdistamon rakentaminen purkupaikkaratkaisuihin on suuri investointi ja puhdistamoiden elinkaari on yleisesti ottaen kymmeniä vuosia. Näin ollen puhdistamo ja jätevesien johtaminen tulee suunnitella siten, että toiminta voi olla mahdollista vielä vuonna 2050. Puhdistamon kuormitusta on siten arvioitava tämänhetkisen parhaan tietämyksen mukaan vuoden 2050 tilanteessa, vaikka väestöennusteet ovat epävarmoja. Uuden puhdistamon ja purkupaikan sijoittamisessa tulee ottaa huomioon ympäristönsuojelulain 11 §, jonka mukaan muun muassa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Aluehallintovirasto ei ole samaa mieltä kaikista suunnitelmassa esitetyistä johtopäätöksistä ja katsoo, että Vihdin Veden selvitetystä vaihtoehdoista valitsemaan toteutusvaihtoehtoon liittyy merkittäviä riskejä. Uuden puhdistamon toiminta ja käsiteltyjen jätevesien johtaminen edelleen Siuntionjoen vesistöön vaatii ympäristöluvan, ja ympäristöluvan saamiseksi luvan myöntämisen edellytysten tulee täytyä. Asian käsittelyssä on tullut esiin sellaisia seikkoja, että luvan myöntämisen edellytysten täytyminen on ennalta arvioiden epävarmaa. Luvan myöntämisen edellytykset harkitaan vasta lupa-asian käsittelyssä.

Kuormitusarvion mukaan vuonna 2050 Nummelan uuden puhdistamon jätevesivirtaama on noin 2,6 kertaa suurempi ja fosforikuormitus noin kaksi kertaa suurempi kuin nykyisen puhdistamon vastaavat arvot vuonna 2020. Typpikuormitus on vuoden 2050 tilanteessa hieman pienempi kuin vuonna 2020. Aluehallintovirasto toteaa, että suunnitelman mukainen jätevesikuormitus ei siis vähene, kuten voimassa olevan Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksessä 22 edellytetään vaan kasvaa monen parametrin osalta. Vaikka vesistöön johdettavan jäteveden pitoisuudet pienenevät uudessa puhdistamossa paremman puhdistamisen myötä esimerkiksi fosforin osalta, fosforikuormitus kasvaa lisääntyvän jätevesivirtaaman vuoksi.

Vesistövaikutusarvion mukaan Nummelan uuden puhdistamon typpikuormalla olisi merkitystä Karhujärven kasviplanktonin kannalta, sillä jäteveden kokonaistyyppipitoisuus olisi käsitellyssä jätevedessä vuonna 2050 edelleen korkeampi kuin Risubackajoen ja Karhujärven nykyinen kokonaistypen pitoisuus. Yhdessä muista kuormituslähteistä tulevan typen kanssa se kykenisi ylläpitämään nykyisen tasoista kasviplanktonituotantoa ja muuta perustuotantoa Karhujärvellä. Puhdistamolta aiheutuvan typpikuormituksen osuus valuma-alueelta tulevasta typen kokonaiskuormituksesta olisi edelleen yli 10 %. Aluehallintovirasto katsoo, että erityisesti Nummelan uuden puhdistamon typpikuormitus aiheuttaa riskiä Karhujärven tilan paranemiselle pitkällä aikavälillä.

Vesistövaikutusarviossa on arvioitu Nummelan uudelta puhdistamolta johdettavien jätevesien vuonna 2050 vaikuttavan vähäisesti kielteisesti Karhujärven veden fysikaaliskemialliseen laatuun, a-klorofyllipitoisuuteen, vesikasvillisuuteen, pohjaeläimistöön ja kalastoon nykytilanteeseen nähden. Lisäksi on arvioitu, että jos Nummelan puhdistamon jätevesiä ei johdetaisi Siuntionjoen vesistöön vaan muualle, Karhujärven tila voisi vähäisesti kohentua näiden tekijöiden osalta nykytilanteeseen nähden. Aluehallintovirasto toteaa, että jos ensin mainitussa tilanteessa Karhujärven tilan on arvioitu heikkenevän vähäisesti ja toiseksi mainitussa tilanteessa kohenevan vähäisesti, niiden välinen ero on vähäistä suurempi. Jätevesien johtamisella voisi siten olla Karhujärven tilaan vähäistä suurempi merkitys vuoden 2050 kuormituksella.

Vesistövaikutusarvion mukaan puhdistamon typpikuormituksen jatkuminen ei muuttaisi kasviplanktonin ekologista luokkaa, mutta nykyisen puhdistamon typpikuorman poistaminen voisi mahdollisesti parantaa kasviplanktonin tilaa

siten, että sen luokka muuttuisi huonosta välttävään luokkaan. Edelleen vaikutusarviossa todetaan, että Karhujärven kokonaistila saattaisi nousta yhdellä luokalla eli välttävästä tyydyttävään, jos puhdistamon kuormitus poistuisi. Jos Vihdin kunnan jätevesiä ei siis johdettaisi Siuntionjoen vesistöön, Karhujärven ekologinen tila tai sen joidenkin osatekijöiden tila voisi nousta nykyistä parempaan luokkaan. Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että jätevesien johtaminen Siuntionjokeen estää osaltaan Karhujärven paremman tilan ja siten myös vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetulla lailla kansallisesti täytäntöönpantu vesipuitedirektiivi velvoittaa pyrkimään siihen, että vähintään hyvän tilan tavoite saavutetaan. Vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty runsaasti muun muassa maataloutta, haja-asutusta ja metsätaloutta koskevia toimenpiteitä, jotka koskevat myös Karhujärven valuma-alueita. Suoraan Karhujärvellä on esitetty kunnostussuunnitelman päivittämistä ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista. Yhdessä näillä toimenpiteillä on tavoitteena hyvän ekologisen tilan saavuttaminen Karhujärvellä.

Mallinnusten epävarmuuteen liittyviin seikkoihin aluehallintovirasto toteaa, että mallinuksissa on aina epävarmuutta, minkä vuoksi tulosten tulkinnassa olisi syytä huomioida varovaisuusperiaate.

Aluehallintovirasto toteaa edellä esitetyn perusteella, että Vihdin Veden valitsemaan vaihtoehtoon johtaa jätevesiä edelleen uudelta Nummelaan suunnitellulta jätevedenpuhdistamolta Risubackajoen kautta Siuntionjokeen liittyy luvittamisen osalta riskejä. Aluehallintovirasto katsookin, että Vihdin Veden olisi tarpeen tarkastella vielä muita suunnitelmassa esitettyjä vaihtoehtoja jätevesien käsittelylle ja johtamiselle sekä ottaa jatkosuunnittelussa huomioon asiassa nyt annetut lausunnot. Aluehallintoviraston suunnitelmaan perustuvan näkemyksen mukaan jätevedet voitaisiin mahdollisesti kohtuullisin kustannuksin vesistövaikutukset huomioiden johtaa muualle kuin Siuntionjoen vesistöön. Esimerkiksi Nummelan alueen jätevesien johtaminen Espoon Blominmäen jätevedenpuhdistamolle 2-putkijärjestelmällä ja kirkonkylän uuden puhdistamon rakentaminen näyttäytyy suunnitelmassa arvioitujen kustannusten perusteella varteenotettavalta vaihtoehdolta verrattuna Vihdin Veden esittämään vaihtoehtoon.

Lupamääräyksen 22 muuttaminen

Aluehallintovirasto on ympäristönsuojelulain 90 §:n nojalla täsmentänyt lupamääräystä 22 poistamalla siitä suunnitelman sisältöä ja toimittamista koskevat tekstit. Suunnitelma on tällä päätöksellä hyväksytty, minkä vuoksi lupamääräyksen tätä koskeva osuus on jäänyt tarpeettomaksi. Aluehallintovirasto katsoo, että muutoin lupamääräyksiä ei ole ollut tarpeen täsmentää tai lupaa täydentää.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Siuntion kunnan ympäristö- ja rakennuslautakunta on hakenut aluehallintoviraston päätökseen muutosta ja pitänyt päätöksellä hyväksytyjä selvityksiä riittämättöminä. Vastaselityksessään valittaja on täsmentänyt vaatimustaan esittämällä, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja palautetaan aluehallintovirastolle uutta käsittelyä varten.

Valittaja on perustellut vaatimustaan muun ohella seuraavasti:

Vihdin Veden teettämät selvitykset ovat riittämättömiä. Asiassa tulee ottaa huomioon Siuntion ympäristö- ja rakennuslautakunnan aiemmin antamat lausunnot asian käsittelyssä erityisesti liittyen puhdistettujen jätevesien sulfaattipitoisuuksiin.

Vesistön vaikutusarvioinnissa ei ole otettu lainkaan huomioon jätevesien mahdollista sulfaattipitoisuutta ja sulfaatin vaikutuksia vesistöissä. Jätevesien puhdistuslaitosten käsitellyt vedet sisältävät tyypillisesti sulfaatteja. Sulfaattipitoinen vesi voi hapettomissa olosuhteissa, joita esiintyy myös Karhujärvessä, vapauttaa pohjasedimenteistä edelleen lisää ravinteita. Sulfaattipitoiset vedet siis kiihdyttävät tietyissä olosuhteissa järven sisäistä kuormitusta, joka on Karhujärven suurimpia ongelmia.

Sulfaatin vaikutukset tulisi selvittää. Jätevesien sisältämä sulfaatti vaikuttaa olennaisesti toiminnan ympäristövaikutuksiin ja näin ollen johtopäätöksiin sekä valittuun puhdistusvaihtoehtoon edistää uutta puhdistamohanketta Nummelassa. Siuntioon ei tule johtaa puhdistamon jätevesiä.

1970-luvun alussa Vihdissä todettiin, että oli epäonnistuttu jätevesien hallinnassa. Siuntionjoen latvavedet, kuten Vihdin oma Enäjärvi, olivat pahoin saastuneita. Vihdissä ei haluttu enää jatkaa Vihdin vesistöjen saastuttamista, joten Vihti sai luvan pumpata jätevedet luonnollisen vesirajan yli Siuntion puolelle. Vedet pumpattiin Risubackanjokeen ja Karhujärveen, sekä siitä eteenpäin Siuntionjokeen. Vihdin puoleisia vesistöjä ei voida säästää Siuntionjoen Natura-alueen kustannuksella.

Vihdin kunta ei halua liittyä keskitettyyn Blominmäen uuteen puhdistamoon - kuten Kirkkonummi, Espoo, Siuntio ja muut ovat tehneet, vaan haluaa pitää asian omissa käsissään. On epäselvää, miksi selvityksen mukaan erinomaisesti puhdistettua jätevettä uudesta puhdistamosta ei voitaisi laskea oman kunnan, eli Vihdin vesistöön. Tällainen ajattelutapa ei välitä nykyajan kestävästä vesiensuojelusta. Tehtyjen selvitysten perusteella jätevesien johtaminen Siuntioon ei ole realistinen vesistövaikutusten takia, eikä Vihdin tulisi edistää uutta puhdistamohanketta.

Valittaja on antanut aluehallintovirastolle selvityksen johdosta 31.1.2022 päivätyn lausunnon, jossa on esitetty muun ohella, että selvityksessä ei ole tuotu ilmi, että putken toteutus olisi kunnalle liian kallis toteutettavaksi, suunnitelmassa ei avata tarpeeksi väestönkasvun vaikutusta jätevesien määrään, eikä perustella miksi väestönkasvu ei vaikuta arviointiin, eikä

suunnitelmassa ole tarkasteltu lämpökuorman vaikutusta vesistön ekologiseen tilaan.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on todettu, että Vihdin kunnan ja Vihdin Veden aluehallintovirastoon toimittama selvitys on koskenut Vihdin kunnan jätevesien käsittelyn ja johtamisen vaihtoehtoja sekä vaihtoehtojen vesistövaikutuksia ja kustannuksia.

Aluehallintovirasto on viitannut antamaansa päätökseen ja sen perusteluihin ja katsonut edelleen, että selvityksen hyväksymiseen on ollut riittävät perusteet. Selvityksen johtopäätöksistä aluehallintovirasto on kuitenkin ollut osittain eri mieltä ja on tuonut näkemyksensä esiin perusteluissa.

Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristöluvuissa ei ole tyypillisesti määrätty selvittämään puhdistamoilta lähtevän veden sulfaatin pitoisuuksia tai päästöjä, eikä luvissa ole ainakaan yleisesti annettu sulfaatille päästöraja-arvoja. Vihdin kunnan ja Vihdin Veden Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvassa ei ole annettu päästöraja-arvoja sulfaatille. Näin ollen sulfaattipäästöistä ei ole todennäköisesti ollut tutkittua tietoa, eikä sulfaattipäästöjä ole voitu käyttää vesistövaikutusten arvioinnin lähtötietona. Sulfaatti ei sisälly tällä hetkellä valtioneuvoston antaman asetuksen 1022/2006 mukaisiin vesiympäristölle vaarallisiin ja haitallisiin aineisiin. Yhdyskuntajätevesiä koskevassa asetuksessa 888/2006 ei ole annettu päästöraja-arvoja sulfaatille.

Sulfaatti on parhaillaan lausunnoilla olevan Suomen ympäristökeskuksen laatiman vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksen (1022/2006) 12 §:n mukaisen suunnitelman luonnoksessa (15.11.2022) ehdolla uudeksi kansalliseksi haitalliseksi aineeksi. Jos Vihdin kunta ja Vihdin Vesi hakee uutta ympäristölupaa Nummelan uudelle puhdistamolle, hakemuksen käsittelyssä luvan myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa tarkastellaan todennäköisesti myös sulfaattipäästöjä ja niiden vaikutuksia.

Aluehallintovirasto huomauttaa, että se on päätöksessään jättänyt voimaan lupamääräyksen 22 alkuosan, jonka mukaan Nummelan nykyisen jätevedenpuhdistamon jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön on lopetettava 31.12.2026 mennessä. Vihdin kunta ja Vihdin Vesi ei ole hakenut aluehallintovirastolta muutosta Nummelan nykyisen puhdistamon ympäristölupaan tai lupaa uudelle Nummelaan mahdollisesti sijoitettavalle jätevedenpuhdistamolle.

Vihdin kunta ja Vihdin Vesi ovat antaneet valituksen johdosta vastineen. Ensisijaisesti Vihdin kunta ja Vihdin Vesi vaativat, että hallinto-oikeus pysyttää valituksen kohteena olevan päätöksen ja jättää valittajan valituksen tutkimatta. Toissijaisesti vastineen antajat vaativat, että hallinto-oikeus pysyttää valituksen kohteena olevan päätöksen ja hylkää valittajan valituksen. Toissijaisen vaatimuksen ohella valittaja on velvoitettava korvaamaan asian

oikeuskäsittelystä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n nojalla myöhemmin esitettävän oikeudenkäyntilaskun mukaisesti korkolain 4 § 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut hallinto-oikeuden ratkaisun antamisesta. Vihdin kunta ja Vihdin Vesi varaavat oikeuden esittää lopullisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksen myöhemmin.

Siuntion kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva ympäristö- ja rakennuslautakunta on jättänyt valituksen 28.10.2022. Valitusaika on päättynyt 3.11.2021. Määräajassa jätetyssä valituksessa ei ole esitetty lainkaan vaatimuksia. Valituksessa ei ole yksilöity miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi. Määräajassa jätetyssä valituksessa ei ole esitetty myöskään hyväksyttäviä perusteita valitukselle, jos jotain valituksessa esitettyä voitaisiin pitää vaatimuksena.

Määräajassa jätetyssä valituksessa ei ole myöskään esitetty mihin valitusoikeus perustuu. Valittajan asianosaisasema ei täyty valituksen kohteena olevassa päätöksessä ottaen huomioon sen, että aluehallintovirasto on ympäristönsuojelulain 90 §:n nojalla täsmentänyt lupamääräystä 22 poistamalla siitä suunnitelman sisältöä ja toimittamista koskevat tekstit. Suunnitelma on tällä päätöksellä hyväksytty toimitetuksi sisällöltään lupaehdon mukaisena, minkä vuoksi lupamääräyksen tätä koskeva osuus on jäänyt tarpeettomaksi.

Asianosaisuus määräytyy intressiperusteisesti. Asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea. Asiassa ei aiheudu välittömiä negatiivisia vaikutuksia valittajille lupamääräykset huomioiden. Valituksen kohteena oleva päätös ei siten vaikuta valittajan oikeuteen, etuun eikä velvollisuuteen. Valittaja ei ole esittänyt määräajassa riittävää selvitystä siitä, mihin valitusoikeus perustuu, eikä valitusta siten voida tutkia.

Toissijaisesti valitus on hylättävä, koska päätös on ympäristönsuojelulain mukainen.

Lupamääräyksessä 22 on kyse ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisesta erityistä selvitystä koskevasta määräyksestä. Asiassa on kyse Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksessä 22 edellytetystä suunnitelmasta ja valituksen kohteena on päätös, jossa lupamääräystä 22 on muutettu siten, että suunnitelman toimittamista koskeva osa poistettu. Vihdin Vesi toimitti suunnitelman lupamääräyksen 22 mukaisen suunnitelman 28.6.2021 mennessä.

Lohjan kaupunkikehityslautakunnan lupajaosto on Lohjan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antanut valituksen johdosta vastineen, jossa on todettu muun ohella, että lupajaostolla ei ole lisättävää asiassa aikaisemmin antamiinsa lausuntoihin.

Hallinto-oikeus on varannut *Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, Vihdin kunnan terveydensuojeluviranomainen, Siuntion kunnalle, Siuntion kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Lohjan kaupungille, Lohjan*

kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle ja Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) tilaisuuden antaa vastineet valituksen johdosta. Vastineita ei ole annettu.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualue ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen ovat ilmoittaneet, etteivät ne anna vastineita valituksen johdosta.

Siuntion kunnan ympäristö- ja rakennuslautakunta on antanut vastaselityksen. Etelä-Suomen aluehallintoviraston Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksessä 22 edellytettyä suunnitelmaa koskeva päätös on kumottava ja päätöksen sisältämää ratkaisua on muutettava siten, ettei aluehallintovirasto hyväksy Nummelan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksessä 22 edellytettyä selvitystä. Asia on palautettava aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi, koska Vihdin Veden esittämä suunnitelma Vihdin jätevesien puhdistamisesta on riittämätön. Jotta suunnitelma voitaisiin hyväksyä, siinä on selvitettävä jätevesien mahdollinen sulfaattipitoisuus.

Vihdin veden tulisi selvittää suunnitelmassaan minkälaisia vaikutuksia mahdolliset sulfaattipitoiset jätevedet aiheuttavat jo kuormittuneelle Karhujärvelle sekä koko Siuntionjoen Natura-alueen vesistöille. Vihdin Veden tulee arvioida millaisia epäsuoria vaikutuksia mahdolliset sulfaattipitoiset vedet ja siten lisääntyvä sisäinen kuormitus Karhujärvessä aiheuttaa sen ekologiselle tilalle. Sisäinen kuormitus on Karhujärven suurimpia ongelmia, joten mahdollisesti sulfaattipitoiset puhdistusvedet vaikuttavat olennaisesti toiminnan arvioituihin ympäristövaikutuksiin.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laatiman vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksen (1022/2006) 12 §:n mukaisen suunnitelman luonnoksessa 15.11.2022 todetaan Suomessa suurimpien sulfaattien pistemäisten päästöjen tulevan metsä- ja kaivosteollisuudesta sekä nimenomaan yhdyskuntajäteveden puhdistamoista. Suurina pitoisuuksina sulfaatti vaikuttaa myös järvien kerrostuneisuuteen estämällä normaalia sekoittumista ja sillä on selvä epäsuora haittavaikutus järviökosysteemiin rehevöittävän fosforin vapautumisen kautta. (SYKE:n ja Aalto-yliopiston tutkimus: Ekholm et al. 2020, Diffuse sources dominate the sulfate load into Finnish surface waters, Science of the Total Environment).

Sulfaattipitoisten vesien laskeminen Karhujärveen voi näiden tietojen valossa vaikuttaa epäsuorasti järven ekologiseen tilaan, joka on tällä hetkellä vain välttävä. Vesipuitteidirektiivin mukaan Suomen ja muiden EU:n jäsenmaiden kaikissa vesistöissä tulee saavuttaa hyvä tila vuoteen 2027 mennessä. Wesertuomion ja korkeimman hallinto-oikeuden aikaisempien päätösten pohjalta vakiintunut tulkinta vesien tilatavoitteiden oikeudellisesta sitovuudesta ja tilan heikentämiskiellon soveltamisesta ulottuu yksittäisten laatutekijöiden tasolle.

Ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan valitusoikeus on ”muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutuksen ilmenevät”.

Myös aluehallintoviraston päätöksen 283/2022 valitusosoituksessa todetaan, että päätöksestä voivat valittaa vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset. Siuntion kunnassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristö- ja rakennuslautakunta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää Vihdin Veden vaatimuksen Siuntion kunnan rakennus- ja ympäristölautakunnan valituksen tutkimatta jättämisestä.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.
3. Hallinto-oikeus hylkää Vihdin Veden oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

1. Tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta muun muassa silloin, jos valittajalla ei ole valitusoikeutta, valitusta ei ole tehty määräajassa tai jos valitus on jäänyt puutteelliseksi, vaikka valittajalle on varattu tilaisuus sen täydentämiseen.

Ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohtien mukaan valitusoikeus on toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Valituksenalaisella päätöksellä on hyväksytty selvitys toiminnan ympäristövaikutuksista ja pysytetty lainvoimaisen ympäristölupapäätöksen lupamääräys 22 siltä osin kuin sen mukaan jätevedenpuhdistamon jätevesien purkamisen Siuntion kunnan alueella sijaitsevaan Siuntionjoen vesistöön on lopetettava 31.12.2026 mennessä. Valituksenalaisella päätöksellä ei ole ratkaistu ympäristönsuojelulain 48 §:ssä ja 49 §:ssä tarkoitetulla tavalla sitä, voidaanko Nummelan jätevedenpuhdistamolle ja mainitulle purkupuikkeen sijainnille Siuntionjoen vesistössä myöntää jatkossa ympäristölupa ja tarvittaessa lisäksi vesilain mukainen lupa. Vihdin Vedellä on jatkossa mahdollisuus hakea ympäristölupaa myös jätevedenpuhdistamon jätevesien purkamiselle Siuntionjoen vesistöön ja selvityksellä saaduilla tiedoilla on merkitystä toimintaa koskevan lupa-asian ratkaisun kannalta. Edellä mainituin perustein ja koska päätös lisäksi koskee jätevedenpuhdistamon vesien purkupaikkaa, joka ainakin 31.12.2026 saakka voidaan pysyttää nykyisellä sijainnillaan Siuntionjoen vesistössä, hallinto-oikeus toteaa, että asia koskee toimintaa, jonka vaikutukset ilmenevät Siuntion kunnan alueella ja siten Siuntion kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on asiassa valitusoikeus.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 1 momentin mukaan valituksessa on ilmoitettava muun ohella, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi eli vaatimukset sekä

vaatimusten perustelut. Asiakirjoista ilmenevästi Siuntion ympäristö- ja rakennuslautakunta on toimittanut hallinto-oikeudelle valituskirjelmän 28.10.2022. Valitusaika on päättynyt 3.11.2022. Kyseisessä valituskirjelmässä on esitetty, että 27.9.2022 annettuun aluehallintoviraston päätökseen nro 283/2022 haetaan muutosta. Vaatimuksen perusteluna valituskirjelmässä on esitetty, että hakijan esittämät selvitykset ovat riittämättömiä. Koska valituksenalaisen päätöksen tarkoittama asia on koskenut aluehallintovirastossa lupamääräyksen 22 edellyttämien selvitysten hyväksymistä määräyksen mukaiseksi selvitykseksi, on katsottava, että valittaja on valituskirjelmässään vaatinut aluehallintoviraston päätöksen kumoamista ja palauttamista. Hallinto-oikeus toteaa, että ennen valitusajan päättymistä saapunut valituskirjelmä on sisältänyt vaatimukseksi katsottavan kannanoton perusteluineen ja siten täyttänyt oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa lain 15 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset valituksen tekemiselle. Valittaja on vastaselityksessään tarkentanut vaatimustaan vaatimalla, että päätös kumotaan ja asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi. Kyseisellä tarkennuksella ei kuitenkaan ole ratkaisevaa merkitystä asian arvioimisen kannalta, koska alkuperäinen valituskirjelmä antaa riittävän perusteen valituksen tutkimiselle.

2. Pääasia

Asiassa saatu selvitys

Nykyinen toiminta ja ympäristö

Vuonna 1976 rakennettu Nummelan jätevedenpuhdistamo sijaitsee Vihdin Nummelan taajaman eteläpuolella Höytiönnummen alueella. Nummelan nykyisessä jätevedenpuhdistamossa puhdistetaan Nummelan sekä muiden Vihdin alueiden yhdyskuntajätevedet lukuun ottamatta Vihdin kirkonkylää. Vuonna 1973 rakennettu Vihdin kirkonkylän jätevedenpuhdistamo sijaitsee Hiidenveden Kirkkojärven rannalla. Vihdin yhdyskuntajätevesien käsittelyn uudistamistarpeeseen sekä käsittelykapasiteetilta vaadittaviin seikkoihin on vaikuttanut erityisesti Nummelan alueen väkilukuennuste, jonka mukaan vuonna 2030 Vihdissä on arvioitu olevan 33 840 asukasta ja vuonna 2050 48 510 asukasta. Nummelan asukasmäärän on vuonna 2030 arvioitu olevan 30 340 ja vuonna 2050 44 510.

Nummelan nykyisen jätevedenpuhdistamon käsitellyt jätevedet johdetaan Risubackajokeen, josta vedet virtaavat Karhujärveen, Siuntionjoen pääuomaan ja sen varrella sijaitsevaan Tjusträskiin ja Vikträskiin ennen Pikkalanlahden merialuetta.

Siuntionjoen vesistöistä merkittävä osa kuuluu Natura 2000 -alueeseen. Natura-alueeseen sisältyy pääuoma Pikkalanlahdelta joen keskivaiheille asti ja muutama sivupuro. Siuntionjoki on myös Uudenmaan ainoa ympäristöministeriön asettaman Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän ehdottama erityissuojeltava jokivesistö. Perusteina on muun muassa vesistöalueella esiintyvä saukko ja geneettisesti alkuperäinen taimenkanta. Risubackajoki ei ole vesienhoidon suunnittelussa luokiteltu vesimuodostuma,

eli sen ekologista tilaa ei vesienhoitosuunnitelmissa luokitella. Siuntionjoki on ravinteikas ja samea, tyypiltään keskikokoinen savimaan joki (Ksa), ja monet vesistöalueen järvistä ovat luontaisesti reheviä (Rr). Karhujärvi on tyypiltään runsasravinteinen järvi. Karhujärven ekologinen tila on välttävä.

Siuntionjoen vesistöalue on osa Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoaluetta. Vuosien 2022–2027 eli kolmannen kauden vesienhoitosuunnitelman kuormitustekijöitä koskevien arvioiden mukaan alueen vesihuoltolaitosten vesi- ja viemäriverkostoja laajentamalla on saatu keskitetyn viemäroinnin piiriin yhä enemmän asukkaita ja vaikka jätevesien ravinnekuormituksen väheneminen on jatkunut vesienhoitoalueella koko 2000-luvun, puhdistamista tulee edelleen tehostaa erityisesti typen osalta. Sisäisellä kuormituksella on vesistöjä rehevöittävä vaikutus useissa Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen rehevissä järvissä ja Suomenlahden rannikkovesissä. Sisäinen kuormitus on yleensä seurausta kauan jatkuneesta ulkoisesta kuormituksesta, joka on aiheuttanut hapen vähenemistä pohjan läheisyydessä. Jokien ja järvien pistekuormitusta lisäävät alueella turvetuotannon ohella erityisesti yhdyskuntajätevedenpuhdistamot. Koko vesienhoitoalueella fosforikuormitusta tulisi VEMALA-mallin mukaan vähentää noin 201 t/vuosi, mikä on vastaa noin 30 % kaikesta ihmisperäisestä fosforikuormituksesta. Typen kuormitusta tulisi vähentää noin 2 970 t/vuosi, mikä on noin 26 % kaikesta ihmisperäisestä kuormituksesta. Vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty toimenpiteitä vesimuodostumille, jotka eivät ole hyvässä tilassa tai joissa on riski tilan heikkenemiselle. Toimenpiteillä pyritään saavuttamaan pintavesien hyvä ekologinen tila viimeistään vuonna 2027.

Vesienhoitosuunnitelman toimenpide-ehdotuksena on esitetty, että vesienhoitoalueen yhdyskuntien jätevedenpuhdistusta tulee edelleen tehostaa. Jätevedenpuhdistamoiden päästöjä voidaan vähentää esimerkiksi ympäristölupien lupaehtoja kiristämällä tai ravinteidenpoiston vapaaehtoisella tehostamisella vesiensuojelusopimuksen keinoin. Ympäristölupien raja-arvojen ylityksiä vältetään puhdistamoita ja verkostoja saneeraamalla sekä jätevedenpuhdistusta tehostamalla.

Siuntionjoen valuma-alueen kunnat ovat sitoutuneet kuusivuotiseen Siuntiojoki 2030 -hankkeeseen. Hankkeen keskeisenä päämääränä on saavuttaa Siuntionjoen koko vesistön ja Natura-alueen hyvä ekologinen tila, turvata vaelluskalojen esteetön kulku ja luonnonmukainen lisääntyminen sekä parantaa alueen virkistyskäyttöä alueen elinkeinotoiminta huomioiden.

Selvitys ja suunnitelma

Aluehallintovirastolle toimitetussa selvityksessä on esitetty jätevedenkäsittelyn vaihtoehtoiksi kolmea vaihtoehtoa, jotka ovat:

- uusi keskuspuhdistamo Nummelassa, jossa käsitellään kaikki Vihdin viemäritävät jätevedet,
- uusi puhdistamo Nummelassa ja Vihdin kirkonkylän puhdistamon uusiminen sekä

– Vihdin Veden toiminta-alueen jätevesien johtaminen siirtolinjaa pitkin Espoon Blominmäen puhdistamoon.

Suunnitelman ja selvityksen perustana on ollut tieto ja vuoteen 2050 ulottuva arvio Nummelan jätevedenpuhdistamon tulokuormasta sekä saatavilla olevaan tietoon eri liittyjistä sekä muun muassa teollisuusjätevesisopimuksista ja niiden kannalta oleellisten tulokuormaan ja puhdistustekniikkaan vaikuttavista seikoista. Vesistövaikutusarvioinneissa on tarkasteltu mahdollisia muutoksia Siuntionjoen vesistön ja Hiidenveden ekologiseen tilaan ja sen osatekijöihin biologisiin ja niitä tukeviin veden fysikaalis-kemiallisiin tekijöihin vuoden 2050 tilanteessa. Ravinnekuormituslaskemissa hyödynnettiin ympäristöhallinnon WSFS-VEMALA-mallia. Jätevesikuormituksen vaikutuksen havainnollistamisessa ekologiseen tilaan käytettiin apuna ympäristöhallinnon LLR-kuormitusvaikutusmallia. Mallin avulla ennustettiin tulokuorman muutoksen vaikutuksia järvien ekologista tilaa kuvaaviin osamuuttujiin kokonaisfosfori ja -typpipitoisuuksiin ja a-klorofyllipitoisuuksiin. Arvioissa on huomioitu ilmastonmuutoksen vaikutus ekologiseen kokonaistilaan. Tämän arvion lisäksi raportissa on esitetty myös tilanne, jossa maatalouden toimien tehostaminen kuormituksen vähentämiseksi on huomioitu. Vesistövaikutusten osalta on arvioitu Vihdin jätevesien vaikutusta Risubackajoessa ja Karhujärvessä ja Siuntionjoen keskiosassa, sekä vaikutuksia Tjusträskin, Vikträskin, Siuntionjoen alaosan tai Pikkalanlahden ekologiseen tilaan. Selvityksessä on selostettu Karhujärven nykyinen ekologinen kokonaistila ja osatekijöiden tilaluokat.

Vesistövaikutukset eri toteutusvaihtoehdoille on arvioitu kolmessa vaiheessa:

1. Nummelan keskuspuhdistamon ekologiset vesistövaikutukset eri purkuvesistövaihtoehdoilla (Siuntionjoen vesistö ja/tai Hiidenvesi) sekä vaihtoehdolla, että kaikki jätevedet johdetaan siirtolinjaa pitkin Espooseen käsiteltäväksi Blominmäen jätevedenpuhdistamolla. Käsittelyvaihtoehtona oli tehokas käsittely. Lisäksi arvioitiin kemialliset vesistövaikutukset Siuntionjoen vesistössä, Hiidenvedessä ja Espoon merialueella.
2. Nummelan keskuspuhdistamon ekologisten vesistövaikutusten arviointi niin, että purkuvesistönä on Hiidenvesi. Käsittelyvaihtona oli tehokas++ käsittely. Siuntionjoen vesistöön ei tässä vaihtoehdossa johdeta käsiteltyjä jätevesiä.
3. Uuden Nummelan puhdistamon ekologisten vesistövaikutusten arviointi niin, ettei Vihdin kirkonkylän jätevesiä johdeta Nummelaan vaan Kirkonkylän jätevedenpuhdistamo pysyy erillisenä yksikkönä ja se uudistetaan. Käsittelyvaihtoehtona oli tehokas+ käsittely ja purkuvesistönä Siuntionjoen vesistö.

Selvityksen pääpaino on ollut ravinnekuormituksen arvioinnissa. Siuntionjoen vesistöstä on hyvin vähän mittaustietoa haitallisten aineiden pitoisuuksista.

Ensimmäisen vaihtoehdon eli uuden keskuspuhdistamon osalta on tarkasteltu erilaisia puhdistustehoja, jakautuen tehokkuusasteisiin tehokas, tehokas+ ja

tehokas++, joista esisuunnitteluun on tuotu mukaan vaihtoehdot tehokas+ ja tehokas++. Suunnitteluperusteina on vaihtoehdossa tehokas+ käytetty ravinteiden osalta nykyisiä lupaehtoja merkittävästi parempaa käsittelytasoa. Sekä tehokas+ että tehokas++ -vaihtoehdoissa kokonaisfosforin pitoisuus olisi 0,05 mg/l. Tämä taso on alle Karhujärven vesimuodostuman fosforin hyvän tilan raja-arvoa 0,052 mg/l. Kokonaistypen osalta käsittelyn vähimmäistehovaatimus on 80 %. Vaihtoehdossa tehokas+ käsittelyteho olisi 93 % ja vaihtoehdossa tehokas++ 99 %. Näillä saavutettaisiin käsitellyn jäteveden kokonaistypen osalta pitoisuudet 5 ja 1 mg/l. Vaihtoehdon tehokas++ kokonaistypen pitoisuustaso on valittu sillä perusteella, että se on samaa tasoa kuin nykyinen keskimääräinen pitoisuustaso Hiidenveden Nummelanselällä. Selvityksessä on tarkasteltu typen kemialliseen muotoon liittyviä tekijöitä ja arvioitu vaikutusta leville käyttökelpoisen typen osuuteen.

Selvityksessä on esitetty keskuspuhdistamon käsittelyvaihtoehtojen suunnittelussa käytetyt puhdistusvaatimukset sekä niistä lasketut vesistökuormat vuosille 2030 ja 2050.

Toisena vaihtoehtona on tarkasteltu kahden puhdistamon vaihtoehtoa, jossa jätevedet käsiteltäisiin Vihdin Veden kahdella puhdistamolla Nummelassa ja Kirkonkylällä. Nummelaan rakennettaisiin uusi puhdistamo Etelä-Nummelan uudelle teollisuusalueelle noin 2,6 kilometrin päähän nykyisestä puhdistamosta. Nykyinen Vihdin Kirkonkylän puhdistamo uudistettaisiin. Purkuvesistöt säilyisivät samoina kuin tällä hetkellä eli Nummelan puhdistamolta olisi purku Siuntionjoen vesistöön (Risubackajoki) ja Kirkonkylältä Hiidenveden Kirkkojärveen. Nummelan puhdistamon osalta selvitetään käsittelyvaihtoehtoa tehokas+. Selvityksessä on esitetty toisen vaihtoehdon osalta puhdistusvaatimukset sekä saavutettavat vesistökuorman enimmäistasot vuonna 2050 Kirkonkylän jätevedenpuhdistamolla sekä uuden Nummelan jätevedenpuhdistamon suunnittelun mitoitusarvot, puhdistusvaatimukset ja vesistökuormat vuodelle 2050.

Keskuspuhdistamoselvityksen yhteydessä selvitetään myös Vihdin Kirkonkylän puhdistamon uudistaminen niin, että puhdistamon toimintaa voidaan tehostaa vuoden 2025 loppuun mennessä puhdistamolla tehtävillä toimenpiteillä siten, että 1.1.2026 alkaen ammoniumtyyppiä koskevat raja-arvot saavutetaan ympärivuotisesti vuosikeskiarvona laskettuna. Nykyisen puhdistamon viereen rakennetaan uusi puhdistamo, joka perustuisi kantoaineprosessiin, flotaatioon ja jälkikäsittelyyn hiekkasuodatuksella sekä jäteveden hygienisointiin.

Kolmannessa vaihtoehdossa jätevedet johdettaisiin rakennettavaa siirtolinjaa pitkin Espooseen ja käsiteltäväksi Blominmäen jätevedenpuhdistamolla. Vaihtoehtoina selvitetään kahta skenaariota, joista ensimmäisessä kaikki Vihdin Veden toiminta-alueen eli Nummelan ja Vihdin kirkonkylän jätevedet johdettaisiin käsiteltäväksi Blominmäen puhdistamolla joko yksi- tai kaksiputkijärjestelmällä ja toisessa vain Nummelan alueen jätevedet johdettaisiin käsiteltäväksi kaksoisputkella Blominmäen jätevedenpuhdistamolle ja Kirkonkylän puhdistamo jäisi toimintaan ja se uudistettaisiin. Selvityksessä on esitetty Blominmäen jätevedenpuhdistamon

voimassa olevan ympäristöluvan mukaiset käsittelyvaatimukset. Vesistövaikutusarvioinneissa on tarkasteltu myös vaihtoehtoa, jossa jätevedet johdettaisiin linjaa pitkin Espooseen rakenteilla olevaan Blominmäen puhdistamoon ja sieltä Suomenojan kautta Espoon merialueelle. Selvityksessä on arvioitu myös siirtolinjan rakentamiseen ja toimintaan liittyviä ympäristöriskejä.

Selvityksessä on lopulta valittu kustannusarvion ja vesistövaikutusarvioiden perusteella suunnitelma, jonka mukaan Kirkonkylän puhdistamo uudistetaan ja Etelä-Nummelaan rakennetaan uusi puhdistamo, josta käsitellyt vedet puretaan Risubackajokeen.

Johtopäätöksenä on todettu muun ohella, että Siuntionjoen keskiosan ekologiseen tilaan ei uuden Nummelan puhdistamon käsitellyillä jätevesillä ollut vaikutusta, ellei samanaikaisesti tehtäisi maatalouden tehostamistoimenpiteitä. Karhujärven osalta jätevesien johtamisella muualla käsiteltäväksi olisi arvioiden mukaan mahdollista saavuttaa vähäisiä positiivisia vaikutuksia järven ekologiseen tilaan. Käsiteltyjen jätevesien johtamisella uudelta Nummelan puhdistamolta ei arvioiden mukaan kuitenkaan olisi nykytilanteeseen verrattuna Karhujärven ekologista kokonaistilaa tai sen osatekijöiden luokkatilaa heikentävää vaikutusta.

Selvityksessä on esitetty myös puhdistusvaatimusten saavuttamiseksi tarvittavat tekniset puhdistusprosessit ja -ratkaisut uudella Nummelan puhdistamolla sekä uudistettavalla Kirkonkylän puhdistamolla.

Selvityksessä on esitetty myös eri vaihtoehtojen kustannusarviot. Vihdin jätevesien siirtämiseen Blominmäen puhdistamoon tarvittavan siirtolinjan vertailukustannus on vuoden 2030 tilanteessa 2,22 euroa/m³ ja vuoden 2050 tilanteessa 1,69 euroa/m³. Nummelan ja Kirkonkylän uusien puhdistamojen rakentamisen vertailukustannukset ovat vuoden 2030 tilanteessa 2,03 euroa/m³ ja vuoden 2050 tilanteessa 1,54 euroa/m³.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätökset

Käsiteltävänä oleva asia

Asiassa on valituksessa esitetyn perusteella arvioitava, onko aluehallintovirasto voinut hyväksyä Vihdin Veden selvityksen ja suunnitelman ottaen huomioon voimassa olevan lupapäätöksen lupamääräyksessä 22 tarkoitettu selvitysvelvollisuus ja sen perustelut, vai onko asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi selvityksen täydentämiseksi erityisesti puhdistettujen jätevesien sulfaattipitoisuuksien ja sulfaatin vaikutusten osalta.

Asiassa on kysymys lupamääräyksessä 22 tarkoitettusta selvityksestä, joka on käsitelty aluehallintovirastossa ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisena erityisen selvityksen esittämisvelvollisuutta koskevana asiana. Ympäristönsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityinen selvitys toiminnasta

aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista. Ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaan lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa 54 §:n nojalla saadun selvityksen perusteella.

Lupamääräyksessä 22 tarkoitetun suunnitelman ja selvityksen perustana on ollut Nummelan jätevedenpuhdistamon toiminnan uudistamistarve ja jätevedenpuhdistamon purkupaikkana nykyisellään toimivan Risubackajoen kautta Karhujärveen ja Siuntionjoen vesistöön aiheutuvan kuormituksen vähentäminen puhdistustekniikan uudistamisella tai mahdollisella toiminnan sijoituspaikan muuttamisella. Lupamääräyksellä on lisäksi kielletty jäteveden johtaminen Siuntionjoen vesistöön vuoden 2026 jälkeen. Lupamääräyksessä 22 asetetun selvityksen tavoitteena on ollut toimenpiteisiin ryhtymiseen tarvittavan päästöjä koskevan tiedon hankkiminen ja eri toimenpidevaihtoehtojen punninta kustannuksineen silmällä pitäen Nummelan jätevedenpuhdistamon tulevaa toimintaa. Lupamääräyksen nojalla Vihdin Vedellä on ollut velvollisuus esittää suunnitelma puhdistamon jätevesien johtamiseksi muualle kuin Siuntionjoen vesistöön. Eri vaihtoehdoista on tullut esittää kustannusarviot ja vesistövaikutusvertailut ja mikäli kustannusarvion perusteella jätevesiä ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia johtaa muuhun vesistöön, on lisäksi esitettävä tälle suunnitelmalle Siuntionjoen vesistön jätevesistä johtuvaa kuormitusta vähentävät keinot sekä tarkempi selvitys kyseisen suunnitelman mukaisen toiminnan vesistövaikutuksista purkupaikan alapuolisessa vesistössä.

Selvityksen perusteella tullaan arvioimaan toiminnan sijoittamisen edellytyksiä ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin ja 2 momentin nojalla. Lainkohdan 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Lainkohdan 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski, 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle, 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta, 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus ja 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella. Lisäksi selvitystä on arvioitava ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla siten, että ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Valituksenalaisella päätöksellä on hyväksytty Vihdin Veden esittämä selvitys, minkä lisäksi aluehallintovirasto on muuttanut lupamääräystä 22 päätöksestä ilmenevällä tavalla. Kyseessä ei ole ympäristölupaa koskeva lupahakemus eikä valituksenalaisella päätöksellä ole ratkaistu jätevedenpuhdistamon uudistamiseen ja jätevesien purkupuutken sijoittamiseen liittyviä

ympäristönsuojelulaissa säänneltyjä luvan myöntämisen edellytyksenä olevia seikkoja, vaan purkuputken lopullinen sijoittaminen esimerkiksi selvityksen vaihtoehtona esitettyyn Siuntionjoen vesistöön vaatii edelleen ympäristönsuojelulain ja mahdollisesti vesilain mukaisen lupamenettelyn ja päätöksen.

Selvitysten arviointi

Valituksessa on esitetty, että kyseessä oleva selvitys on ollut puutteellinen sikäli, että selvityksessä ei ole otettu huomioon jätevedenpuhdistamolta vesistöön johdettavan sulfaatin merkitystä sisäiseen kuormitukseen ja ravinteiden vapautumiseen Karhujärvessä. Karhujärven vesimuodostuman ekologinen tila on tyydyttävä korkeista ravinnepitoisuuksista johtuen.

Hallinto-oikeus toteaa, että sulfaatti ei ole sisällynyt asiaa käsiteltäessä valtioneuvoston antaman asetuksen 1022/2006 mukaisiin vesiympäristölle vaarallisiin ja haitallisiin aineisiin. Myöskään yhdyskuntajätevesiä koskevassa asetuksessa 888/2006 ei ole annettu päästöraja-arvoja sulfaatille. Sulfaattia ei mainita Kymijoen–Suomenlahden vuosille 2022–2027 laaditussa vesienhoitosuunnitelmassa yhdyskunta- tai teollisuusjätevedenpuhdistamoiden puhdistustulokseen vaikuttavana tai pilaantumista lisäävänä haitta-aineena tai ravinteiden osuuteen vaikuttavana tekijänä, joka tulisi huomioida arvioitaessa jätevedenpuhdistamon vaikutusta vesistön biologiseen tilaan.

Sillä seikalla, että vaatimukset valtioneuvoston asetuksen 1022/2006 mukaisten vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöille vesistöön saattavat kiristyä lähitulevaisuudessa myös siten, että sulfaatti otetaan osaksi haitallisten aineiden luetteloa, saattaa myöhemmin olla vaikutusta myös Nummelan jätevedenpuhdistamon lupa-asian ratkaisuun esimerkiksi sulfaatin käsittelyltä vaadittaviin tekniikoihin ja puhdistustulokseen liittyen. Valmisteilla olevia sulfaatin asemaa haitta-aineena koskevia sääntelyhankkeita ei ole ollut syytä enemmälti huomioida asian käsittelyssä aluehallintovirastossa.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että asumajätevedenpuhdistamoille tulevan teollisuusjäteveden laatua säädellään teollisuusjätevesisopimuksilla, joissa on mahdollista rajoittaa muun ohella laitokselle toimitettavien teollisuusjätevesien sulfaattipitoisuutta. Vihdin Vesi ei ole esittänyt selvitystä jäteveden sulfaattipitoisuudesta tai sen rajoittamisesta. Hallinto-oikeus katsoo kuitenkin Karhujärvestä käytettävissä olevien tietojen perusteella, ettei järvestä ole ilmennyt sulfaatin aiheuttamaan kemialliseen kerrostumiseen eikä siten sulfaatista aiheutuvaan pilaantumiseen viittaavia muutoksia.

Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristöluvuissa ei ole vallitsevan käytännön mukaan ollut tulokuormituksen perusteella tarpeen määrätä jäteveden sulfaattipitoisuudesta tai sallitusta vuosittaisesta kuormituksesta vastaanottavaan vesistöön, eikä puhdistamon päästötarkkailuihin kuuluviin haitta-aineselvityksiin ole liitetty sulfaattipitoisuuden tarkkailua. Asiakirjoista ei myöskään ilmene, että Nummelan puhdistamolle johdettaisiin merkittäviä määriä sulfaattipitoisia jätevesiä. Näin ollen ei sulfaatin vesistöissä ilmenevän

vaikutuksen tarkasteleminen ole ollut tarpeen nyt käsillä olevassa selvityksessä.

Hallinto-oikeus katsoo, että Vihdin Veden esittämä selvitys ja suunnitelma on lupamääräyksen 22 mukainen ja siinä on otettu ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaisesti huomioon, mitä Kymijoen–Suomenlahden kolmannen kauden vesienhoitosuunnitelmassa on todettu pintavesien kuormitustekijöistä kuten ravinteista ja yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden osuudesta kuormitukseen sekä huomioitu vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet vesienhoitoalueen hyvän tilatavoitteen saavuttamiseksi. Selvityksessä ja siihen sisältyvissä eri vaihtoehdoissa on myös riittävästi huomioitu jätevedenpuhdistamon toiminta-alueen asukasmäärän kehitys ja esitetty selvityksen edellyttämä kustannusarvio.

Hallinto-oikeus katsoo lisäksi, että Vihdin Vesi on lupamääräyksen 22 edellyttämällä tavalla valitsemassaan suunnitelmassa esittänyt kyseiseen suunnitelmaan liittyvät vesistövaikutusarviot sekä toimet, joilla se on katsonut vähennettävän Siuntionjoen vesistöön kohdistuvaa Vihdin yhdyskuntajätevedenpuhdistamon jätevesien aiheuttamaa kuormitusta nykyisestä siten, ettei sillä ole merkittävää haitallista vaikutusta vesistössä purkupaikan alapuolella selvitysvelvollisuuden tarkoitus huomioon ottaen.

Edellä mainituilla perusteilla aluehallintoviraston päätöksen kumoamiselle ja palauttamiselle ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla syytä ja valitus on siten hylättävä. Hallinto-oikeus toteaa vielä selvyyden vuoksi, että ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisessa lupaharkinnassa ei ole rajoitettu toiminnan sijoittamista pelkästään sillä perusteella, että toiminnalla on ennalta arvioiden kuntarajat ylittäviä ympäristövaikutuksia.

3. Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Vihdin Vesi on vaatinut, että Siuntion ympäristö- ja rakennuslautakunta velvoitetaan korvaamaan Vihdin Vedelle asiassa syntyneet oikeudenkäyntikulut viivästyskorkeineen. Hallinto-oikeus toteaa, että ottaen huomioon asian ratkaisun lopputulos, ei ole kohtuutonta, että Vihdin Vesi joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki 11 §, 49 § 1 mom ja 51 § 1 mom

Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä 888/2006

Valtioneuvoston asetus 1022/2006 vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Siuntion kunnanhallituksen, Vihdin kunnanhallituksen ja Lohjan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 10.5.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Maria Vapaavuori sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Kirsti Poikonen.

Esittelijä Riikka Salo

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Siuntion kunnan ympäristö- ja rakennuslautakunta
Jäljennös maksutta	Vihdin Vesi
	Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
	Vihdin kunnan terveydensuojeluviranomainen
	Vihdin kunnanhallitus
	Siuntion kunnan terveydensuojeluviranomainen
	Siuntion kunnanhallitus
	Lohjan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
	Lohjan kaupungin terveydensuojeluviranomainen
	Lohjan kaupunginhallitus
	Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut
	Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Kalatalousviranomainen
	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
	Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue
	Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
 Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
 Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>